

associació de dones periodistes

dones

desembre 2003 núm. 13 2€

Insubmises
en l'Església

Poetes

Per **Meritxell Benedí**

Safo (finals s. VII a. C.),

poeta grega. Membre d'una família aristocràtica de l'illa de Lesbos, va encapçalar una comunitat de dones joves on es tenia cura de la seva instrucció abans del matrimoni, fonamentada en les arts de la música, el cant i la dansa. Considerada una de les grans poetes de la Grècia clàssica, els seus poemes parlen, especialment, de l'amor, de les diferents etapes del procés amorós, entre dones.

Emily Dickinson (1830-1886),

poeta dels Estats Units. Considerada una de les grans renovadores de la poesia anglosaxona, amb una personalitat introvertida, que va marcar tant les seves relacions com la seva poesia, va començar a escriure poemes a partir dels 20 anys. Romàntica i solitària, aquesta

darrera faceta li va permetre, més que a qualsevol altre autor del seu temps, concentrar-se en el seu món poètic innovador, influït per la mitologia clàssica, la Bíblia o Shakespeare. La seva obra completa es va publicar en successives edicions a partir de la seva mort.

Rosalía de Castro (1837-1885),

poeta gallega. Renovadora de la poesia i la literatura gallegues, als 17 anys ja destacava en el si dels cercles literaris de Santiago de Compostela. Les seves dues obres més rellevants esdevenen dos exemples de la recuperació de la veu del poble i de l'individu.

Així, a *Cantares Gallegos* (1863) plasma la veu i les tradicions del poble gallec, mentre que a *Follas Novas* (1880) expressa els seus sentiments més profunds i alhora universals, com la soledat o el dolor.

Alfonsina Storni (1892-1938),

poeta argentina. Filla d'una família humil, escriu poemes a partir dels 12 anys. Va estudiar magisteri i va publicar els seus primers versos a principis del segle XX. A Buenos Aires aconsegueix publicar el seu primer llibre de

poemes, *La inquietud del rosal*, però és la seva obra *Irremediabilmente* la que, el 1919, aconsegueix el reconeixement dels cercles literaris argentins. Amb un creixent reconeixement a nivell nacional i coincidint amb una intensa etapa creativa, comencen a manifestar-se episodis depressius que cada cop es faran més intensos i que la conduiran cap al suïcidi a la ciutat argentina de Mar del Plata, plasmat a la cançó *Alfonsina y el mar*.

Marina Tsvetaeva (1892-1941),

poeta russa. Una de les poetes russes més destacades del XX. La seva obra gira entorn de nombrosos temes, entre els que destaquen les reivindicacions de la sexualitat femenina i el paper de les dones en l'espai públic. Exiliada durant la dècada dels 20 i 30 a causa de la seves idees polítiques, va ser condemnada a l'ostracisme per la comunitat literària soviètica, suïcidant-se el 1941.

Maria Mercè Marçal (1952-1998),

poeta catalana. Llicenciada en Filologia Clàssica per la Universitat de Barcelona, des dels anys 70 va militar activament en els moviments antifranquistes i fou una de les fundadores de l'editorial Llibres del Mall. Vinculada als moviments feministes, és la publicació de *Cau de Llunes*

(1977) el llibre que la dona a conèixer com a poeta, tot i que el reconeixement unànime li arriba de la mà de *Bruixa de dol* (1979). El naixement de la seva filla, Heura, marca l'inici d'una nova etapa vital i literària, amb la creació de *La germana, l'estrangera* (1985), *Llengua abolida* (1989) i *Desglaç* (1997). La divisa amb la que obre *Bruixa de dol*: "A l'atzar agraeixo tres dons: haver nascut dona, de classe baixa i nació oprimida. I el tènbol atzur de ser tres voltes rebel", marquen la seva trajectòria creativa i li permeten reafirmar la seva identitat i integrar-la dins la veu poètica universal, convertint en col·lectives les seves experiències personals. És autora, també, de la novel·la, *La passió segons Renée Vivien* (1994).

La 'superwoman', l'amazona i el cos 10

La publicitat, l'entreteniment mediàtic i sovint també els mitjans d'informació fan servir els estereotips com una forma de comunicació ràpida per explicar les petites i grans històries que hi ha darrera d'un espot publicitari, d'un programa o d'una notícia. Aquests estereotips són decretes cognitives, simplificacions de la realitat (sempre inabastable i complexa), que gràcies a l'economia mental que fan servir les nostres xarxes neuronals es reproduïxen sense cap qüestionament i s'utilitzen per fer passar el missatge a l'audiència.

Si els mitjans i la publicitat fan servir aquest reservori d'imatges estereotipades és perquè formen part d'una cultura compartida, d'una mateixa cosmovisió patriarcal de la societat i, per tant, són imatges consensuades que, amb les recombinacions que cada època i situació reclama, el públic reconeixerà i acceptarà. I un cop allí, a la pàgina, a la pantalla o a la tanca publicitària, s'exposaran en tota la seva potència sancionadora, mostrant com cal ser dona, per ser femenina, i quines imatges han de ser desterrades si volem ser seductores, eficients, maternals, en una paraula, normals.

El problema és que en aquests models de feminitat (i de masculinitat també, és clar) s'hi poden emmirallar persones de carn i ossos, dones que es poden identificar amb aquesta *superwoman* que es capaç de treballar dins i fora de casa i, com una frontissa, situar-se al bell mig de l'àmbit públic i del privat, mirant d'abastar tan diverses activitats i competències, dones que en l'esforç per tirar endavant una carrera professional i les responsabilitats familiars arriben a posar-se malaltes de fatiga crònica o de fibromiàlgia. O aquelles noies joves i adolescents que davant el requeriment social d'una bellesa sense fissures s'esforcen per controlar el seu cos, ni que sigui a costa d'entrar en la bulímia o l'anorèxia. Sense oblidar aquelles altres que arrasen per allí on passen, amazones modernes que semblen disposar de més virilitat que molts homes, entestades com estan en imitar el model masculí, amazones que rebran com a premi la soledat, doncs les dones les viuran com a traïdores i els homes com a competidores. Cal plantejar-nos si aquests nous models són alliberadors, si corresponen a noves identitats i si val la pena que ens hi emmirallem i, un cop contestades aquestes preguntes, procurar no caure en el parany. ■

sumari

2 elles també hi eren

Poetes

Per Meritxell Benedí

4-12 quan totes les dones

Insubmises en l'Església

Per Iolanda Clop i Elvira Altés

Fotografies: Pilar Aymerich i Esther Sanromà

13 Europa a l'abast

Eleccions 2004

Per M. Àngels Espuny

14-15 així ens veuen, així ens va

L'altre visió de l'esport

per Mei Ibáñez

16-17 pensar en clau del XXI

La incorporació de les periodistes

ha canviat els mitjans de comunicació?

Per Antonio Franco i Vicenç Villatoro

Il·lustració: Lluïsa Jové

18-19 dones que remenen les cireres

Núria Gispert, presidenta de Càritas

Per Montserrat Puig

Fotos: Esther Sanromà

20 el talòs d'Aquil·les

Per Joana Gallego

21-23 l'administració administrada

Coordinada per Marta Corcoy

25-26-27 a favor de totes

El Fòrum Social Europeu

Per Elena Tarifa

30 Fina l'segura, periodista d'altura

Guió: Joana Gallego

Il·lustració: Aina Albí

Altres seccions:

sofregit cultural, per Esther Molas

l'estenedor d'idees

de cara a la paret

la gata Lina per Gemma Sales

Insubmises en l'Església

Despertar les dones que treballen, participen o col·laboren a l'església per tal que es qüestionin el seu paper en aquest sector i alhora despertar la jerarquia eclesiàstica dominada pels homes perquè s'adonin que aquesta inexistència de paritat és una injustícia, constitueix un dels objectius bàsics del Col·lectiu de Dones en l'Església, CDE. Una entitat que porta en marxa 17 anys i no només ha promogut altres agrupacions a Catalunya, que han crescut sota el prisma de la teologia feminista, sinó també ha sabut posar-se a l'alçada de les diferents entitats feministes religioses internacionals, com les de l'església luterana, anglicana, ortodoxa o protestant.

Per Marta Ortega

L'any 1897, Angelo Giuseppe Roncalli, un jove que més tard esdevendria Joan XXIII, escrivia en el seu diari: "Amb dones de qualsevol condició, ni que siguin parentes o santes, tindrà un mirament especial, fugint de la seva familiaritat, companyia i conversa, màximament si es tracta de joves; ni mai no els fixaré els ulls a la cara... Mai no els donaré el més mínim de confiança, i quan per necessitat hauré de parlar amb elles procuraré usar el sermó *durus, brevis, prudentes et rectus* (Joan XXIII, *Diari de l'ànima*).

Aquesta frase la recull el llibre *Insubmises en l'Església*, del Col·lectiu de Dones en l'Església (CDE), que explica la forma com el clergat ha tractat les dones en aquesta comunitat. Per sort, Joan XXIII va saber evolucionar, i ja als anys 60, quan començava a esclatar el moviment feminista, deia: "La irrupció de la dona en la vida pública i el reconeixement de la seva dignitat constitueixen un signe dels temps". Aquest signe del temps s'ha reflectit sens dubte en la proliferació en tot el món dels moviments progressistes eclesiàstics que defensen la paritat de les dones i els homes en la comunitat cristiana.

Orígens del col·lectiu

El 1985, en un taller del II Fòrum "Home i Evangeli", conduït per la teòloga Maria Martinell (directora de l'Institut Catòlic d'Estudis Socials de Barcelona, ICESB) sobre feminisme a l'Església, un grup va prendre la decisió de continuar trobant-se per aprofundir aquesta qüestió. "La gran majoria participàvem d'una o altra manera amb l'Església, però ens trobàvem incòmodes, estàvem fartes de fer les coses a les ordres dels clergues i que no poguéssim fer-les de forma autònoma", comenta Sefa Amell, presidenta de CDE, i afegeix: "Vam decidir aprofundir i vam fer dos grups: un que estudiaria el paper de la dona en el Codi del Dret Canònic i un altre en l'Evangeli, per tal de trobar aquells esculls que ens impediessin formar part de l'Església de manera paritària. "Llavors vam comprovar que una cosa no casava gens amb l'altra, que l'Església havia reinterpretat el paper de la dona al seu gust i benefici i que no tenia res a veure amb el missatge de Jesús", comenta Magda Tomàs i Maria Dolors Figueres, membres del Col·lectiu des dels seus inicis.

Sota la premissa de fer patent que les dones no són valorades per l'Església com ho són els homes, aquest grup decideix crear l'associació l'any 1986 i una de les seves primeres reivindicacions ja va encetar una forta polèmica social i religiosa: "Mentre cap dona no sigui admesa en l'Església catòlica al servei ministerial ordenat, voldrà dir que no es reconeix la seva intrínseca igualtat amb el baró", subratllaven. Pel Col·lectiu "previà un substrat de sospita, de menysvaloració, de por", sense igualtat consideren que se'ls "nega com a gènere tota possibilitat de poder exercir tasques de responsabilitat dins l'Església".

Reunió de junta del Col·lectiu de Dones en l'Església (CDE)

Des de llavors popularment se les ha etiquetat com el grup de dones que volen ser capellanes. "No és precisament aquest el nostre fonamental objectiu -diu Amell-, el que ens preocupa no és que siguem ordenades, de fet cap de nosaltres s'apuntaria per ser sacerdotessa, però reivindicuem la possibilitat d'escollir-ho lliurement. Del que es tracta és que les dones siguin valorades en la comunitat catòlica en igualtat als homes".

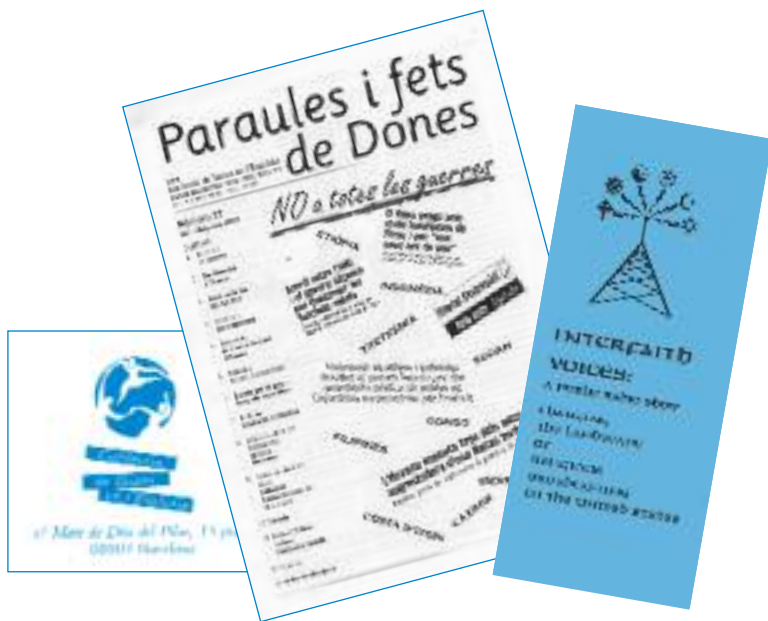
"Qüestionem l'Església"

"Pensem que el sistema jeràrquic de l'Església està obsolet. Busquem una comunitat d'iguals, no un sistema piramidal, volem una comunitat sense clergat com era al principi", comenta Magda Tomàs. "Qüestionem i condemnem aquesta Església -apunta-, perquè és una comunitat còpia del patriarcat que imperava a Judea i a Roma. És una invenció de l'home, no de Jesucrist".

Les diferents investigacions històriques proven que en aquells temps Jesucrist tractava a les dones d'una manera revolucionària, com una persona més, "fet que ja va escandalitzar a jueus i romans", explica una altra membre de l'entitat, Joana Ripollès, que, com Roser Garriga remarca: "Part del contingut del Codi del Dret Canònic és un pur invent per mantenir el poder masculí". Per exemple, una de les bases d'opressió de les dones són els sacraments, una institució que es va inventar l'Església al segle XIII, a més d'altres preceptes que es van afegir més endavant amb el Concili de Trento. A l'Evangeli, Jesucrist mai va ordenar cap sacerdot, mai va fer l'extremunció, ni la confirmació ni el matrimoni. Aquesta darrera celebració havia estat sempre un acte civil fins que la van incorporar a la religió catòlica al segle XVI.

Roser Garriga, que exerceix com a monja i ha predicat sempre el missatge feminista -discurs que li ha portat més d'alguna polèmica en la seva congregació-, afirma

"Mentre cap dona no sigui admesa en l'Església catòlica al servei ministerial ordenat, voldrà dir que no es reconeix la seva intrínseca igualtat amb el baró"
CDE

glésia, decorar-la, recollir diners, aliments o roba pels necessitats, vigilar les criatures o fer-se càrrec de les persones grans són a càrrec de les dones. “Són feines que no són remunerades i que el sector masculí s’estima més no fer. Amb prou feines, ens permeten donar la comunió i fer les lectures”, diu Maria Pau Trayner, una monja del col·lectiu i teòloga feminista, que expressa indignada com un recent treball de camp sobre la Catalunya cristiana exposa 526 biografies d’homes d’església davant de 26 biografies de dones, “això no s’aguanta, quan són moltíssimes les que estan fent feines capdavanteres”.

Trayner i Maria Dolors Figueres destaquen, a més a més, que algunes feines que els permeten fer estan censurades, com les lectures dels textos de l’Evangeli. “De sobte, ens trobem que ens obliguen a obviar frases increïbles, frases en les que l’Evangeli parla del paper protagonista de les dones”. I recorden una anècdota de la lectura d’una feligresa de 80 anys de la parròquia dels Caputxins de Sarrià en la que es predicava que les dones havien de ser submises als seus marits, i davant d’aquest aclaparador missatge que havia escollit el capellà la lectora va rebel·lar-se tot anunciant al públic que aquestes paraules no eren paraula de Déu, sinó de Sant Pau.

Un tema polèmic: l’avortament

Segons les membres del Col·lectiu, aquest tipus de censura només és un exemple de la violència psicològica que està exercint la jerarquia eclesiàstica. Una altra postura de l’Església que també conté aquests missatges, però que a més a més aporta conseqüències físiques, és la relativa a la reproducció i els anticonceptius. En aquesta línia, el CDE condemna aquest posicionament. “La jerarquia de l’Església vol controlar les dones totalment, començant per la seva sexualitat”, comenta Sefa Amell, “primer es va dir que fer l’amor era pecat si no era amb fins reproductius, després per fonamentar també el celibat van dir que els homes no havien de tenir relacions, perquè la dona els podia contaminar. En definitiva, la dona havia d’estar allunyada de tot, fins i tot del presbiteri. Per l’Església, el sexe femení és impur, quan contràriament les dones són la sang que dona vida, no? -I afegeix amb disgust- “És molt gruixut això, no?”

El Col·lectiu, com la resta d’entitats internacionals seguidores de la teologia feminista, considera aberrant que el Vaticà prohibeixi l’ús dels anticonceptius. Per elles, el cristianisme té un manament molt clar: no mataràs, i en principi no estan d’acord amb l’avortament per sistema, però es qüestionen: “Que no és també un avortament que els fills morin poc temps després d’haver nascut, perquè la mare no té recursos per mantenir-los?”

Per elles, l’Església està molt allunyada dels problemes humans. Una dona que avorta té, tard o d’hora, un gran dolor, però ha d’arribar a saber que algú la pot comprendre i que a través de l’Església podrà sentir-se novament reconciliada amb ella mateixa i amb el món. Pel col·lectiu aconsellar, acollir i perdonar són tres virtuts humanes

**“Per nosaltres el sistema jeràrquic de l’Església està obsolet, busquem una comunitat d’iguals, no un sistema piramidal, volem una comunitat sense clergat com era al principi”,
Magda Tomàs**

amb contundència: “Quan ens diuen que la burocràcia eclesiàstica no pot ordenat sacerdot a cap dona, nosaltres contestem, i com és que s’ordenen als homes si Jesucrist mai va ordenar sacerdot a cap?”.

La jerarquia apel·la a la tradició per refermar la seva idea: com que mai no hi hagut dones ordenades, mai no n’hi podrà haver. És una teoria ben simple, però que dóna resultat, i el col·lectiu pregunta per què aquesta tradició és definitiva i inamovible? Segons afirmen les dones del col·lectiu està més que comprovat que van haver dones diaconesses i dones bisbes, com Teodora IX de Roma.

El celibat, un mitjà per controlar el poder i l’economia

Segons els experts de la teologia de l’alliberament, la reinterpretació que el Codi del Dret Canònic va fer de l’Evangeli va respondre a unes necessitats de control del poder i de l’economia. Joana Ripollès, una estudiant de la història, explica com en l’Evangeli mai es va parlar d’aquesta obligatorietat i que va ser una mesura de pressió creada per la pròpia jerarquia per aconseguir que els béns patrimonials passessin directament a la parròquia. Per altra banda, Magda Tomàs explica que “tenir un exèrcit cèlibe és més fàcil de manipular, perquè ells viuen en un món a part, que no és real. Poden rebre menys influències de l’exterior i, per tant, desenvolupar una moral pròpia, més tancada, una doctrina en la que, és clar, la dona és un contaminant”.

Tasques de les dones

Un altre aspecte que subratlla el CDE és que les tasques que desenvolupen dins l’Església estan menys valorades. Segons els estudis endegats per aquesta entitat, el 82% de la feina que fa la comunitat eclesiàstica la fan les dones, un nombrós paquet d’activitats que les altes jerarquies consideren de segon i tercer ordre. Així, la cura o visita dels malalts, fer la catequesi, netejar l’es-

FOTO: ESTHER SANROMA

que es poden contraposar a legislar, jutjar i punir. Tres virtuts femenines enfrontades a tres masculines. Per això insisteixen que a l'Església li cal una bona dosi de feminitat.

L'Església no qüestiona el paper de la dona mentre aquesta perpetui la imatge de mare, servidora, submissa, "per aquest motiu beatifiquen a dones que continuen aquest rol, com Santa Teresa de Calcuta, una dona que va criticar l'avortament, però que mai va parlar dels avortats de 30, 40 o 50 anys", subratlla Roser Garriga, i afegeix: "Era una dona que tenia cura dels malalts i que agraiïa als rics que l'ajudessin amb els pobres, però mai es va qüestionar en absolut per què eren pobres. Aquest és el tipus de dona que vol l'Església, una dona que no es qüestioni res".

Una teologia alliberadora

Aquesta sensació de ser dones invisibles, però que cada cop es qüestionen més coses, és el que més comparteixen amb les dones d'altres religions i creences. "Perquè tant se val que siguem catòliques, anglicanes, musulmanes o ortodoxes. Totes les dones tenim els mateixos problemes en cada col·lectiu, per això trebalem plegades i participem contínuament en trobades, conferències o seminaris de caràcter internacional", comenta Sefa Amell. Es mostren orgulloses de pertànyer a la teologia feminista, un pensament que arrenca del Concili Vaticà II i que, a diferència de la tradicional, trenca amb els sistema jeràrquic, i es basa en una societat d'iguals, on l'important és compartir. És, segons les membres del grup "una teologia d'alliberament per a tohom, homes i dones".

Aquesta teologia qüestiona el patriarcat i, per aquest motiu, trameten nombroses cartes de petició, signatures o propostes als bisbes i cardenals, malgrat que moltes resten encara sense resposta; tot i així el grup no es desanima, perquè creuen que les coses poden can-

viar. La presidenta del CDE assenyala: "El que ha canviat és la base, la manera de pensar de les dones de la comunitat eclesial. Ja n'hi ha moltes que no accepten aquesta situació, i el camí és anar fent forat per sota, perquè al final, si no hi ha ningú a la base d'aquesta piràmide, no s'aguantarà pas".

Un col·lectiu molt heterogeni

El Col·lectiu l'integren dones de diferents entorns socials, geogràfics i professionals; així, es xifren des de mestres, empresàries, mestresses de casa, monges, administratives, teòlogues... totes elles, però, amb una vinculació amb la vida parroquial o amb la fe cristiana, encara que una part se n'havien desenganxat, justament al sentir-se desenganyades del propi sistema.

Neus Forcano es va apuntar al grup per la teologia feminista, perquè li agrada que aquest col·lectiu lligui l'espiritualitat i el fet religiós amb la reivindicació dels drets.

"Per a mi aquesta unió de religió i món quotidià és molt important", assegura.

Per Magda Tomàs "el sentit democràtic ha estat un dels majors atractius del grup, i per un altre part el col·lectiu ha estat una retrobada amb l'Església des d'una nova perspectiva". Paral·lelament, Maria Rivero, que havia estat vuit anys en un convent, recorda: "Aquesta trobada ha estat com tornar a respirar. Abans jo m'ho creia tot, m'ho empassava sense plantejar-m'ho, però després quan te n'adones de la realitat necessites alguna cosa per reconciliar-te amb l'Església i el col·lectiu m'ha estat molt útil". Aquesta necessitat de reconciliació també la subratlla Joana Ripollés, qui explica que va arribar un moment que havia mig perdut la creença, i que amb el contacte del Col·lectiu va descobrir una nova reinterpretació. "Tot i que els meus fills em diuen que em contradeixo anant a la parròquia, jo els dic que "a vegades hi ha persones que viuen en una família que és un desastre, però continuen treballant des de dins per canviar-la". ■

**"Teresa de Calcuta era una dona que tenia cura dels malalts i que agraiïa als rics que l'ajudessin amb els pobres, però mai es va qüestionar en absolut per què eren pobres",
Roser Garriga**

CDE:

la inspiració feminista per a l'acció i la reflexió

Des que es va fundar el col·lectiu van tenir molt present que a més d'estudiar el fet religiós i el paper de la dona en la comunitat, aquesta entitat havia de ser un centre d'acció de primer ordre. Així, el primer any es van posar en marxa enviant una carta a l'arquebisbe de Barcelona, Narcís Jubany, per tal que exposés a les instàncies superiors el celibat opcional, així com l'ordenació de les dones. A aquesta tramesa n'han seguit moltes més, totes sense resposta. L'any següent i ja sempre de forma regular han participat en el Fòrum Home i Evangeli (nomenclatura que van aconseguir canviar per Fòrum Vida i Evangeli) i van encetar una enquesta sobre el lloc de les dones en l'Església amb la finalitat de desvetllar fins on s'estava disposat a acceptar la presència de dones en les tasques eclesials: com a diaques, rectores, bisbes, cardenals o Papa.

L'organització de cursos, seminaris i conferències han estat activitats cabdals del grup des de 1988 i des de llavors han continuat investigant i consolidant els seus coneixements sobre el feminisme teològic. El 1991 va representar un abans i un després segons la presidenta del Col·lectiu, Sefa Amell: "Vam prendre contacte amb teòlogues reconegudes que ens van permetre consolidar la nostra ideologia i agafar l'embranchida que necessitàvem", així estableixen relació amb la teòloga catòlica nord-americana molt valorada internacionalment, Elisabeth Schussler Fiorenza -a qui van convidar a Barcelona-, i amb la teòloga ortodoxa Elisabeth Bern-Siguel. També van donar el salt internacional participant en el col·loqui ecumènic organitzat per Femmes et hommes dans l'Eglise, a París.

L'any 1994 van decidir enviar una carta de felicitació a l'arquebisbe de Canterbury per l'ordenació de les primeres dones en l'Església anglicana; llavors, protagonitzen una nova polèmica quan conviden a Sabadell i Barcelona a la sacerdot anglicana Jean Mayland que va celebrar una Eucaristia. L'acte va estar absolutament refusat per l'arquebisbe Carles, qui va anunciar que "l'ordenació de les dones anglicanes era un greu obstacle per a la unió de les Esglésies"; mentre, paral·lelament, ell mateix havia convidat un bisbe anglicà del sud d'Europa per celebrar una comunió a la Catedral de Barcelona.

La major pressió popular i interès social per la ideologia del col·lectiu les va portar a publicar, un any després, el primer número de la revista Paraules i fets de dones, etapa que coincideix amb un altre participació en el Fòrum de les ONG's a la població pequinaesa d'Huairou, amb motiu de la celebració de la IV conferència sobre les dones convocada per les Nacions Unides.

Celebració del 10è aniversari

La celebració del 10è aniversari, l'any 1996, permet passar revista a tot l'aconseguit i als pros i contres de les fites que encara s'han de consolidar. Celebren la taula rodona "La unió de les esglésies a través de les dones" i participen al "I Sínode europeu de dones", a Àustria. Però potser cal esmentar especialment els contactes que arriben a establir amb els nous grups de dones cristianes d'arreu de Catalunya; així al costat del grup de Rubí, que data dels principis de la formació del CDE, es creen nous col·lectius a Girona, Banyoles,

Sabadell, Sant Just Desvern, Horta, Sant Josep de Calaçans (Barcelona) i Mallorca. També estableixen relació amb grups de l'Estat espanyol, com Mulleres Cristiàns Galegas, de Santiago de Compostela, amb el bilbaí Arnasatu o Mujeres y Teología.

Manifestació de les estoiles violeta

Continua la seva activitat, però l'any 1998 pensen que val la pena prendre contacte directe i decideixen visitar els bisbes catalans. Únicament dos, el de Barcelona i el de la Seu d'Urgell, no les reben. També aquell any es manifesten el 25 de març amb les estoiles violetes davant la Catedral de Barcelona, per tal de reivindicar el lloc de les dones en l'Església unint-se a les denúncies dels grups de dones que es fan arreu del món.

En els darrers quatre anys han continuat organitzant actes, a més de fer un seguiment directe d'esdeveniments internacionals com el "Festival de la Dècada de les esglésies en solidaritat amb les dones", celebrat a Harare, Zimbabue, que ha palesat que "en els darrers 10 anys les dones han treballat per l'Església, però l'Església no ha treballat per a les dones". Finalment, s'han llençat a la publicació de llibres de caràcter informatiu i històric com Emma de Barcelona, una dona als inicis de la història de Catalunya, Y todo empezó en Galilea, Superar la violència o Aneu i digueu. Enguany han organitzat el II Sínode Europeu de Dones, amb més de 700 assistents, i ara estan treballant en el projecte que presentaran al Parlament de les religions del món que se celebrarà dins el marc del Fòrum 2004. ■

FOTO ESTHER SANROMA

Sefa Amell, presidenta del Col·lectiu de Dones en l'Església

“És el moment de fer noves preguntes a l'Església i de trobar noves respostes a les velles preguntes”

Maria Josefa Amell és la presidenta del Col·lectiu de Dones d'Església des que es va fundar l'any 1986. Al paper de creient i practicant, mare de quatre filles, esposa, empresària i dona dedicada a la vida parroquial, va haver d'afegir als seus 46 anys el de representant d'un col·lectiu que va crear polèmica i va trencar esquemes en el cercle del clergat. Però és mostra orgullosa del camí recorregut i il·lusionada, perquè la lluita no ha fet més que començar.

Com va ser que es va apuntar a aquest moviment?

Ja feia temps que em movia per la parroquia de Sant Idelfons de Barcelona, ja que que les meves filles anaven a cataquesi, i quan em vaig assabentar que feien falta catequistes ràpidament m'hi vaig apuntar. Així vaig descobrir una manera d'entendre la catequesi diferent, menys tradicional, més oberta, em va agradar, però al cap del temps comences a fer-te preguntes i a plantejar-te quin és el paper de les dones, per què estem a les ordres dels clergues i per què no podem fer les coses de forma autònoma. En aquells moments de dubtes es va organitzar un taller sobre feminisme i cristianisme dins del Fòrum "Home i Evangeli" a la Salle de la Bonanova i hi vaig anar. Unes quantes del curs vam voler seguir ampliant els nostres coneixements i des de llavors ja no hem parat.

Quines són les fites del Col·lectiu de Dones d'Església?

Ens agradaria que les dones que estan a l'Església perdesin la por i es decidissin d'alguna manera a qüestionar les coses. Hi ha una frase que diu: hem de trobar noves respostes a les velles preguntes, i és certa, perquè dins de l'Església és necessari fer noves preguntes. Les dones han d'arribar a ser un problema fins el punt que la feina que fan habitualment a les parròquies, als centres d'acollida, i a qualsevol àmbit del clergat, no es faci, que es creuin de braços. Llavors hi hauria una crisi pel fet que les dones no vulguessin participar ni fer la feina. Això passarà quan de veritat les dones se n'adonin que estan menys valorades, que són utilitzades i menystingudes per la pròpia comunitat. Només així, es podrien canviar les coses...

Què els diu a la gent que veu el Col·lectiu com a les típiques beates?

Crec que el tòpic de les beates (unes dones que anaven per lliure i els van prohibir exercir), ja està desapareixent. Entre els creients i practicants hi ha dos grups clarament marcats, els que anomeno conservadors, els partidaris del sistema establert, els carques, i els que pertanyen al moviment progressista, els que reivindicuem un canvi a l'Església, que, per cert, d'aquest sector que és molt nombrós no se'n parla gaire

Si és així, per què no s'han organitzat davant els plantejaments de l'actual Vaticà, per què no planten cara?

Ho intenten, però no poden, hi ha massa interessos creats a l'Església. Hi ha agrupacions vinculades a aquesta estructura, de caràcter molt conservador, en la que hi ha moltes persones i molts diners invertits. És molt, molt difícil.

Per això dieu que el canvi s'ha de fer des de la base?

Efectivament. El canvi sorgirà de la mentalitat de la base, dels homes i les dones, i sobretot quan aquestes reaccionin, quan totes comencin a manifestar la seva queixa de què han estat utilitzades durant segles.

Amb el canvi de la figura del Papa, hi ha esperances d'un gir?

Es va perdre una bona possibilitat de modernitzar l'Església amb el Concili Vaticà II, i és llàstima perquè llavors era una oportunitat d'or de fer-la créixer, ara és molt difícil. El papa Joan Pau II ha estat 25 anys en el poder i en aquest temps ha anat escollint els cardenals. Ara, gairebé tots els que hi són pertanyen a la seva corda, per tant, probablement el proper Papa escollit no diferirà massa d'ideologia. A Catalunya ha passat tres quarts del mateix, l'arquebisbe Carles, que refusa sempre la nostra actuació, és també qui ha escollit a tots els cardenals que hi ha actualment, excepte un. El panorama està, per tant, gris per una renovació de l'Església des de les altes jerarquies. ■

Iolanda Clop

Teresa Forcades

Raons per la passió

Teresa Forcades és monja benedictina en el monestir de Sant Benet de Montserrat. Va estudiar Medicina a la Universitat de Barcelona (1990), es va especialitzar el 1995 en Medicina Interna a American Board (EEUU). També és llicenciada en Teologia per la Universitat de Harvard (1997) i ha acabat el doctorat en Salut Pública a la Universitat de Barcelona sobre el tema de les medecines alternatives.

FOTO PILAR AMERICH

És una excel·lent comunicadora —franca, intel·ligent, loquaç— que s'expressa amb claredat i de forma didàctica. Podria haver estat una magnífica docent o una metgessa d'aquelles que quan t'expliquen el què et passa et fan marxar les pors del cos, però és monja perquè un bon dia es va sentir cridada, tot i que segueix treballant en el camp dels coneixements mèdics i la salut.

Estava preparant l'examen d'especialitat de medicina interna, tenia 28 anys i una esplèndida carrera com a metge formada als USA, quan va decidir passar un temps al Monestir de Montserrat per concentrar-se. Els monjos no tenien lloc i li van aconsellar que l'anés a demanar a les monges benedictines. En un primer moment no li va fer gràcia, va dir: "Ah!, les monges, no, no". Recorda que va haver de reclamar-se coherència amb les seves conviccions feministes per a decidir-se a trucar. "Hi vaig anar amb l'ordinador portàtil i els llibres, però des del primer dia, en sentir tocar les campanes, vaig adonar-me que alguna cosa es bellugava dins meu —explica— i quan vaig marxar, al cap d'un mes, tenia clar que volia formar part d'aquesta comunitat".

Quan se li demana com es poden combinar l'esperit científic i la fe, respon que ella va viure una experiència personal, "comparable a la de l'enamorament", que se li va creuar en el seu camí. "És una cosa que s'experimenta a l'interior i té efectes a l'exterior, és una moguda interna, que em va passar, però no sé perquè".

De vegades, mentre resa, li vénen intuïcions de coses que hauria de fer, com quan va comprendre que podria fer el doctorat en Medicina, una idea que es va treure del cap, perquè va pensar que "no lliga amb la vida benedictina", que destina sis hores de treball pautades per cinc hores d'oració. Però la monja abadessa li va dir

que "endavant" i així va començar el que seria un original projecte que en aquests moments s'està experimentant i que Forcades coordina en cinc hospitals de Catalunya. Es tracta d'incorporar el so de la veu materna en les criatures nascudes prematurament, per tal de facilitar-los el desenvolupament. La inspiració li va venir a partir del mètode Tomatis (obertura de la capacitat auditiva a partir d'estímulsonors) que algunes monges practicaven al monestir i la lectura d'un article a la revista *Science*. La pregunta que es va fer: "Què fem a les unitats neonatals?", és del tot pertinent atès el seu interès cap les experiències de les dones. "Substituïm a la mare com a receptacle, aliment, escalfor, però no en tot allò que la constitueix en ella com a subjecte". Es va adonar que s'està fent servir "una metàfora de dona desproveïda de la seva qualitat més humana", i així va idear un sistema que permet al nadó escoltar la veu de la mare quan ja no és dins seu i, per tant, seguir el seu creixement, no només físic, sinó també emocional.

Però el projecte va prendre tanta volada que ja no el podia fer servir com a treball de tesi per doctorar-se, així que va pensar en esbrinar els interessos i les expectatives del jovent universitari que estudia Medicina amb referència a les tècniques terapèutiques alternatives i va confeccionar una enquesta que ha passat a tots els estudiants de primer i de sisè per saber l'impacte que tenen aquestes tècniques.

Assegura que és raonablement feliç, doncs això de ser monja "té unes fronteres movibles", que per ella són "aprendre dia a dia" —què vol dir ser fidel en aquest compromís— que ha adquirit i en aquesta inspiració que li va arribar. ■

Elvira Altés

II Sínode Europeu de Dones

Més de 700 dones europees i d'arreu del món, de diferents cultures, creences i ètnies es van trobar a Barcelona per treballar a favor d'un món que respecti i valori les diferències

La trobada era a Bellaterra, en aquest darrer agost de calors infernals, però allí l'ambient que s'hi respirava era més aviat benèfic. Dones i també algun home voltaven suaument per les sales i els espais oberts, formaven rotllanes, que en deien oasis, i aprofitaven per posar en comú punts de vista, experiències i plantejaments de lluita. Era una torre de babel ordenada i femenina que s'organitzava cap a la comprensió de l'altra.

De fet, la idea de dur a terme aquests sínodes de dones independents és donar oportunitat per trobar-se a persones de distintes creences i tradicions espirituals, per això hi havia jueves, musulmanes i cristianes discutint de temes que els concernien com a ciutadanes i com a dones. En aquesta línia, la presidenta del Sínode, la pastora protestant d'origen alemany, Antje Röckemann, el dia de la inauguració

va descriure així a les participants: "Dones creients, que estem tan interessades en l'espiritualitat com en la política, que tenim molt que aportar. Europa ens necessita per convertir-se en un lloc millor on viure".

En aquests dies de convivència –del 5 al 10 d'agost– hi van tenir lloc ponències, debats, trobades, intercanvis d'experiències i alguns esdeveniments que reforcen l'esperit de lluita i de rebel·lia d'aquestes dones en front de la normativa eclesial masculina. De tot plegat, n'han sorgit unes conclusions que es divideixen en quatre àmbits: el social i econòmic, el polític, l'àmbit de desenvolupament personal i d'identitat, i el d'espiritualitat.

Quan enfoquen els aspectes socials i econòmics, adverteixen que l'afany de lucre del principi neoliberal amenacen destruir els fonaments de l'existència, perquè "malmeten la terra i multipliquen la

misèria", essent les dones les més afectades per aquest procés. Per això es comprometen a lluitar per un sistema econòmic just i sostenible, a promoure polítiques de distribució equitativa que millorin la conciliació entre feina i família i a treballar perquè les dones que han d'emigrar tinguin millors condicions de vida i una major participació democràtica.

Pel que fa a l'àmbit polític, les conclusions vénen encapçalades per una declaració de principis fonamental: "La política és l'art del consens". Les dones participants van demanar que, a partir del diàleg, es garanteixi la participació real de les dones en sistemes democràtics, i per aconseguir-ho estan disposades a "denunciar, tantes vegades com calgui, tot tipus de discriminació i violència en l'àmbit jurídic, polític, sexista, educatiu i religiós, especialment el tràfic de dones i els maltractaments".

Aquestes dones també s'han plantejat el desenvolupament individual i l'espiritualitat. El document de resolucions proposa la creació i manteniment de xarxes per compartir interessos personals i espirituals, a més de reclamar a les institucions polítiques, educatives i eclesialtiques que adoptin la perspectiva de gènere i un canvi d'estructures que faci visibles les dones. Exigeixen a les diverses religions i esglésies que hi hagi formes alternatives de culte, que utilitzin un llenguatge inclusiu, també per a la divinitat, que acceptin i acullin, en lloc de culpar i condemnar, i reclamen que les dones que ho vulguin puguin accedir a tots els ministeris.

Les participants avisen que no es pensen donar per vençudes, doncs, tal i com conclou el document que va elaborar aquest II Sínode, saben que "a tot arreu es pot sentir el desig de les dones de posar-se en marxa i transformar el món". ■

Elvira Altés

FOTOS: PILAR AMERICH

Participants en els Oasis del Sínode a Bellaterra

AMB MIRADA DE

...TEÒLOGA

Per què una teologia feminista?

Fa pocs anys, uns 20 més o menys, que les dones, immerses en la lluita per ésser reconegudes en igualtat de drets en la societat, ens vam plantejar les causes de la nostra invisibilitat, desigualtat, submissió, silenci, i la trista realitat del per què no existíem en els llocs de presa de decisió.

Moltes d'aquestes dones som creients, hem reflexionat sobre les nostres creences, el nostre Déu i les institucions que oficialment transmetien el coneixement de la transcendència. Hem puat en la teologia existent, elaborada en la seva totalitat per homes clergues, intentant buscar una resposta a aquesta situació, i hem anat descobrint que, com en la història social, la religiosa havia estat igualment marginada del *saber* reconegut.

Ens va sorgir, llavors, una doble sospita: Nosaltres, les dones, no hem fet res en la societat civil? Només és possible aquesta societat organitzada pel 50% masculí?

Les dues situacions les vivia amb contradicció, però, la possibilitat d'accedir a estudis tant civils com eclesiàstics, i la reflexió sobre la veritat de les nostres actuacions en els àmbits socials i religiosos, m'ha fet despertar i exigir. Nosaltres, les dones creients, no podem dir res respecte a Déu? Tampoc tenim la paraula i la decisió sobre aquest coneixement espiritual que tant ha influït en les nostres vides, moltes vegades oprimint-les, i també, encara que menys, alliberant-les.

Una allau de preguntes s'han disparat arreu del món i les respostes han parit la Teologia Feminista, a partir de l'hermenèutica (o interpretació) de la sospita:

Si tota persona és imatge de Déu, per què les seves representacions són sempre masculines?

Si tota persona és igual davant Déu, per què les dones quedem excloses de l'organització-jerarquitzada-ministerial de l'Església?

Si Jesús *ressuscitat* es va fer present, primer a les dones, i després a Pere i als apòstols, per què no som reconegudes aptes per interpretar i proclamar la paraula escrita del Llibre on es fonamenten les nostres creences?

Infinites preguntes a les que cerquem resposta.

Les que hem despertat en aquesta corrent activa i transformadora, d'interès religiós i espiritual per trobar un Déu que pugui ser també el nostre referent com a dones, hem descobert realitats i assolit conviccions profundes i entranyables. El Déu dels nostres pares, és ara

FOTO ESTHER SANROMA

Mª Pau Trayner i Vilanova va néixer al Vendrell el 2 de març de 1936. S'ha dedicat a l'Escola Primària i els seus darrers 20 anys de treball han estat com a Catedràtica d'Història a l'Institut de FP Pedraforca de l'Hospitalet. Psicòloga, Doctorada en Antropologia Cultural, Llicenciada en Ciències Eclesiàstiques i Teologia Sistemàtica pertany a l'Institut de Religioses Escolàpies. Ha treballat amb grups de promoció de la dona popular i dedica actualment els seus estudis a l'espai de Teologia Feminista i alfabetització popular amb perspectiva de gènere amb grups de Nicaragua i Can Serra de l'Hospitalet de Llobregat. Ara, jubilada, pot aprofundir la investigació en els diferents camps de solidaritat feminista i teològica.

també el Déu de les nostres mares. Al costat d'Abraham hi trobem a Sara i Agar creadores de dos grans pobles. Quan la nostra mirada es passeja per la Bíblia hi descobrim que es parla de Déu com aquell que té "entranyes de misericòrdia" i acull la humanitat "com una mare acarona la seva fillada".

Si ens fixem en Jesús, el fill de Maria, veiem com s'atansa a les dones per retornar-los-hi la seva dignitat davant la marginació del seu propi poble: la dona geperuda, la samaritana, la prostituta... totes surten regenerades, actives i saben seguir-lo fins al final. En són testimoniis.

Enteneu, el per què d'una Teologia Feminista? És encoratjador veure la joia, llibertat, motivació, força, autoestima que assolim quan tenim aquesta nova mirada vers aquest Déu inabastable i que pot ser referent de pares i mares, homes i dones, vida i esperança, justícia i pau. ■

Mª Pau Trayner i Vilanova

Eleccions 2004: no retrocedir

Perill d'una feble representació de dones al Parlament Europeu

A principis de novembre, el Parlament Europeu (PE) ha discutit un informe amb un títol molt clar: "Eleccions europees de 2004: com s'ha de garantir una representació equilibrada per a dones i homes?". L'informe va adreçat no només als actuals països de la UE, sinó també als 10 nous països que al maig de 2004 seran membres de ple dret i, per tant, participaran en les eleccions del mes de juny.

En l'exposició de motius de l'informe s'assenyala l'especial situació existent als 10 països adherents: "A la majoria dels països, el procés de transició a l'adhesió ha propiciat un desenvolupament en direcció contrària a les recomanacions d'aquest informe, ja que el percentatge de dones als seus parlaments ha disminuït greument". Cal, doncs, estudiar en profunditat les causes d'aquest fenomen, que té molt a veure amb la crítica que ja es va fer en començar les negociacions per a l'adhesió, i és que la integració de la dimensió de gènere no s'havia posat com un eix director.

Una altra manifestació d'aquest fet és la feble representació de dones entre els observadors al PE procedents dels països en vies d'adhesió,

un 14,2%. Aquesta representació és, excepte per a Hongria i Eslovàquia, inferior a la que tenen als seus parlaments estatals. I destaquen Estònia, Malta i Eslovènia, que no tenen cap dona en el seu grup d'observadors. Recordem que 162 diputats i diputades dels parlaments dels 10 països adherents participen, des de l'abril d'aquest any i en qualitat d'observadors, en les activitats del PE. Cada país té tants observadors com escons tindrà al PE, i cada observador es pot apuntar a un grup polític i participar en els seus treballs.

Les eleccions al PE es faran per primer cop en una UE de 25 països. La representació de les dones ha anat augmentant en cada elecció fins al 31% actual, però el retrocés en la participació de dones als parlaments dels països candidats i la distribució dels observadors fan témer que hi pugui haver en la legislatura 2004-2009 una representació inferior a l'actual.

Solucions? La informació i la sensibilització, així com un fort compromís polític dels partits, els governs i el PE. No oblidem que les dones dels nous països membres, i bastants dels actuals, es troben entre els ciutadans més euroescèptics. Cal que els

governos revisin l'impacte diferencial dels sistemes electorals en la representació política de les dones i que desenvolupin polítiques per ajudar a conciliar la vida laboral amb la familiar. Cal que els partits revisin les seves estructures i mètodes de treball i que acordin aplicar polítiques comunes per tal que en les eleccions europees les dones ocupin almenys un 30% de les seves llistes electorals (aquesta és la petició del PE; el Lobby Europeu de Dones demana el 50%). Cal que la Comissió Europea comenci a divulgar la informació sobre les experiències de la democràcia paritària (a França i Bèlgica, per exemple) abans de les eleccions europees, i que, juntament amb les organitzacions de dones, es posin en marxa campanyes per fomentar la participació política de les dones. El kit que ha elaborat el Lobby Europeu de Dones és una bona eina de treball.

No ens adormim. Una clara infrarepresentació de les dones als nous països de la UE i al PE pot arribar a plantejar el problema de la legitimitat de les actuals estructures polítiques i, per tant, de les decisions que puguin prendre. ■

M. Àngels Espuny

OBSERVADORS/ES AL PE

23 dones sobre 162: 14,20%

País	Observadors/es	Dones	% de dones	% dones Parlament estatal
Eslovàquia	14	5	35,7%	19,3
Xipre	9	1	16,6%	10,7
Polònia	54	9	16,6%	20,2
República Txeca	24	3	12,5%	17,1
Hongria	24	3	12,5%	9,8
Letònia	9	1	11,1%	21
Lituània	13	1	7,7%	10,6
Estònia	6	0	0%	18,8
Malta	5	0	0%	9,2
Eslovènia	7	0	0%	12,2

Font: Lobby Europeu de Dones - maig 2003

DONES ALS GRUPS POLÍTICS DEL PE

GRUPS	Escons	en %	Dones	Dones en %
Partit Popular Europeu	232	37,1	62	26,7
Partit Socialista Europeu	181	28,9	68	37,6
Partit dels Liberals, Demòcrates i Reformistes	52	8,3	17	32,7
Verds / ALE	46	7,3	17	43,5
Esquerra Unitària Europea/NGL	49	6,7	16	35,7
UEN	21	3,4	4	19,0
TDI	19	3,0	1	5,3
EDD	19	3,0	3	15,8
No inscrits	14	2,2	4	28,6
TOTAL	626	100	194	31,0

Font: Lobby Europeu de Dones - 20-5-2001

Informació sobre les activitats del Parlament Europeu:

www.europarl.es / www.europarl.eu.int

L'altre visió de l'esport

El tracte diferenciat que la dona rep en els mitjans informatius esportius

Per **María Eugenia Ibáñez**

La informació esportiva en premsa, ràdio i televisió, fins i tot en els mitjans públics, és un espai limitat als homes on el treball de dones és inexistent o, en el millor dels casos, es limita a una presència testimonial. Aquesta situació es tradueix, bàsicament, en dos fets que a vegades se solapen: absència gairebé total d'informació relacionada amb la pràctica esportiva femenina i/o tractament inadequat d'aquelles notícies. Poden passar dies sense que les emissores de ràdio, les seccions d'esport dels diaris d'informació general, els diaris especialitzats o les cadenes de televisió incloguin en les seves programacions una sola notícia on la dona aparegui convertida en notícia. Però, practiquen esport les dones? Encara que sembli mentida, sí. Totes les federacions tenen competicions femenines d'elit, com els homes; elles competeixen a l'estranger en lligues europees, com els seus companys i, fins i tot, en alguns casos, assoleixen èxits a nivell mundial superiors a ells. Quan això succeeix, quan l'omissió d'un fet esportiu protagonitzat per dones pot ser menys que motiu d'acomiadament per incompetència professional és quan, en alguns mitjans, es posa en evidència la dificultat per tractar aquelles informacions amb el to adient. És com si, de sobte, el periodista descobrís que les esportistes també existeixen, que treballen i que, com a conseqüència de tot això, mereixen un espai informatiu per recuperar anteriors oblits. Per posar un exemple molt quotidià, és com el pare o la mare, que pels motius que sigui no ofereix tot el temps que ha de donar als seus fills i de sobte li entra un complex de culpabilitat que el condueix a tolerar hàbits inadmissibles. Més o menys. Doncs bé, a la premsa, a la ràdio i a la televisió aquells hàbits inadmissibles es tradueixen amb excessiva freqüència en un tractament infor-

matiu inadequat, amb titulars carrinclons, immadurs; és a dir, en frases cursis que cerquen la broma fàcil, o en somriures del presentador de torn que sembla que vulgui advertir a l'espectador: "Atenció, aquí va una de noies!". I sempre, o gairebé sempre, amb aquella tendència fàcil a destacar els aspectes més sexistes de la informació: la bellesa d'una cara i d'un cos ben format per damunt dels valors estrictament esportius.

Aquestes afirmacions no són conseqüències de l'observació d'un dia, de la conclusió de l'espòrica i desafortunada informació d'un presentador que té una tarda dolenta, o d'un titular ràpid que, per distracció es cola a la prova definitiva. No. Els diversos estudis de contingut realitzats al llarg dels darrers anys (1) demostren que el tracte que els mitjans informatius donen a la dona esportista no és, ni de lluny, el mateix que donen als homes. Els tocs sexistes amb els que adornen algunes informacions demostren, a vegades, una manca de professionalitat que, segur, en altres seccions informatives seria inadmissible. Per insistir en el tema, per a què no s'oblidi, seleccionem a continuació titulars i comentaris que mai, amb el mateix to, s'aplicarien

quan l'esportista és un home:

Els campionats mundials de natació celebrats a Barcelona al mes de juliol de 2003 van oferir una mostra clara de tracte diferenciat. Va resultar que, a casa, de manera gairebé rotunda, les seccions femenines que van competir en les diverses especialitats de la competició, van ser les que van salvar el paper de l'equip espanyol obtenint medalles que els homes no van assolir. Aquest fet és normal si es té en compte –que no es té en compte– que homes i dones, en natació i en altres especialitats esportives, solen treballar igual. A ningú hauria d'estranyar, doncs, que arribi un dia en què les dones demostrin més nivell que els seus companys. Però estranya per la senzilla raó de què els mitjans informatius no fan seguiment de l'esport femení.

Gemma Mengual, amb tres medalles en natació sincronitzada, va ser sens dubte l'estrella espanyola dels campionats mundials. I tant èxit i tant pòdium va bloquejar la capacitat de titulació d'alguns diaris. Vege-m'ho:

(1) *Informació esportiva: Només per a ells* (1995), per Manuela Lacosta i M. Eugenia Ibáñez

Deportes femenino: el gran olvido (1999), mateixes autores.

De sirenas y princesitas: el diari *El País* va utilitzar en 3 ocasions al llarg de 10 dies la paraula sirena per destacar el valor d'una dona a l'aigua. Potser van ser més de tres, però se'ns van escapar. Tòpic total, terme fàcil, reiteratiu –s'ha de tenir memòria per no repetir titulars– i amb tocs sexistes.

18 de juliol: "La sirena del mundo" (Virginie Dadie, or en sincronitzada)

20 de juliol: "Las sirenas también lloran" (text relatiu a la pèrdua de la medalla de bronze per part de "les noies" de la sincronitzada)

28 de juliol: "La sirena con récord masculino" (Tanya Streeter, rècord mundial d'immersió en apnea)

El 19 de juliol –tres dies seguits parlant de sirenes hagués estat massa– el mateix diari va fer gala d'imaginació i va optar pel següent titular "La princesa de Barcelona" per referir-se a la tercera medalla guanyada per Gemma Mengual.

Bàsquet. La participació de la selecció femenina de bàsquet en l'europeu del passat setembre i la seva classificació per als Jocs Olímpics d'Atenes, així com el títol de lliga de l'Universitari/Barça, al maig, es van traduir en titulars i informacions que donaven la sensació de què, de cop, la premsa esportiva havia descobert aquest esport. Hem d'afegir que, per exemple, la selecció ja havia aconseguit una cosa que els nois no han assolit mai: un títol d'Europa, l'any 1993. A més, en els darrers dos anys la selecció femenina ha assolit el mateix que els homes: tercers a Europa i cinquenes en un Mundial. Però les victòries de les dones, quan existeixen, s'ignoren.

Malgrat això anterior, *La Vanguardia* i *El País* semblaven rivalitzar en la seva sorpresa al destacar la victòria del UB/Barça. El primer diari esmentat, el 17 de maig, titulava: "Las chicas también triunfan", i *El País*, tres dies després, insistia: "El despertar de las chicas".

El perquè d'un tracte de privilegi.

A la cara oposada d'aquest oblit, d'aquesta ignorància professional gairebé de menyspreu, hem de destacar el tracte de privilegi que la premsa dona a la tenista Anna Kurnikova. No ha guanyat ni un sol torneig al llarg de la seva carrera i la millor classificació obtinguda en la seva breu carrera professional és el lloc 35 en el rànquing de la WTA. Malgrat aquest "brillant" palmarès esportiu, la seva presència a les seccions d'esports dels diaris, i diaris especialitzats, és constant. No importa que Anna li doni a la raqueta com si d'una paella es tractés, el definitiu és que Kurnikova és moníssima, atractiva, esvelta, de cames llarguíssimes, maca, sireneta, etc, etc. Això s'anomena rigor informatiu.

Cuerpos guerreros: els mitjans informatius no perden l'oportunitat de destacar la bellesa d'un cos femení per sobre de les seves habilitats esportives. Tornem als mundials de natació:

27 de juliol: el diari *El País* titulava "La bella recupera el trono" (Inge de Bruijn, medalla d'or en 50 metres papallona). En el text es repeteixen en tres ocasions més el terme "bella". Alguna vegada han vist vostès titulars similars a "El bello se corona campeón" o "El hermoso logra el triunfo" o "El agraciado nadador nos deslumbra con su primorosa figura"?

17 de juliol: en el diari *El País* hi ha una seqüència de cinc fotografies on la mateixa nedadora anterior substitueix la seva part superior del banyador per una samarreta. La imaginació de l'editor gràfic va voler emular la seqüència d'un **striptease**, però el cert és que la fantasia eròtica va quedar en res, perquè Inge no va mostrar el que, sembla, cercava el fotògraf.

No va ser el cas de la jugadora de waterpolo que va mostrar part dels seus dos pits al sortir-se-li de posició el banyador en una jugada. El diari gratuït *El crack* del 16 de juliol i altres diaris, que gairebé no informaven sobre aquesta especialitat femenina, sí que van publicar la foto en qüestió sense indicar a quin partit corresponia ni, per suposat, el resultat del mateix. Això era el de menys. La resta era mostrar "imatges insòlites en l'àmbit de la batalla aquàtica", com s'indicava en el peu de foto de l'esmentat diari.

Pero, ¿ellas también juegan?

Resulta lamentable la sorpresa d'alguns mitjans al descobrir que les esportistes existeixen i que, a més, assolixen victòries o, per lo mínim, la sorpresa que demostren al titular aquestes informacions. És com si volguessin justificar davant dels lectors el fet de no haver informat abans sobre una progressió esportiva que, de sobte, es manifesta en un rècord o en un títol important. Alguna cosa així com "Óndia, els donuts!"

La incorporació de les periodistes als mitjans de comunicació

El punt de vista

Per Antonio Franco*

La incorporació de les periodistes a les redaccions dels mitjans de comunicació té un primer efecte que comença a ser notori, el d'estar-ne canviant el punt de vista. La diferent sensibilitat i els diferents coneixements que resulten de factors culturals distints dels masculins estan cobrint una carència que han tingut, històricament, tots els mitjans.

Després d'anys i anys de presència massiva —i en alguns casos exclusiva— d'homes a les redaccions, elaborant mitjans pensats per nosaltres i per a nosaltres com a lectors, no resulta fàcil trencar unes rutines que en alguns casos estan gairebé fossilitzades. Per això, el canvi de punt de vista és lent i a vegades resulta difícil.

Aquest canvi no és un fet aïllat. Va acompanyat del canvi general que es produeix en la societat i la velocitat a la qual es desenvolupa no és justament de vertigen sinó tot al contrari. En realitat, la composició de les redaccions reflecteix la situació global de fons amb les seves desigualtats.

Tot i així, s'hauria de diferenciar entre la premsa escrita i els mitjans audiovisuals. En aquests últims, potser per ser nous en la seva majoria, hi ha una mobilitat i agilitat més grans. La incorporació de la dona és més gran i està accedint a llocs cada vegada de més responsabilitat, encara que possiblement aquesta situació, objectivament positiva, vagi acompanyada d'un factor negatiu com és la precarietat laboral. En la premsa escrita el procés és molt més lent. Aquí el tap segueix sense saltar. ■

*Director d'El Periódico de Catalunya

ó distes ha canviat omunicació?

Il·lustració **Lluïsa Jover**

La pluralitat de gènere

Per **Vicenç Villatoro***

No crec que en periodisme –ni en literatura– existeixin temes d'homes i temes de dones. Tampoc no crec que existeixin estrictament enfoc masculins i enfoc femenins de la realitat, perfectament definits i diferenciats. El que sí que crec és que el periodisme –i la literatura– s'alimenten del punt de vista de qui escriu i que aquest punt de vista és el resultat de vivències i d'experiències de moltes menes. Per tant, estic convençut que com més variada sigui la procedència dels qui fan periodisme, com més vivències i més punts de vista reflecteixin, millor serà la qualitat final del producte. Diversitat de gèneres, naturalment, però també d'òrgens socials, territorials, culturals, ideològics...

La presència creixent de dones en les redaccions dels mitjans fa que les redaccions s'assemblin més a la societat del que s'hi assemblaven fa unes dècades. I això és bo, indubtablement.

S'ha vençut un dels riscos que fa uns anys semblaven possibles: que hi haguessin a les redaccions seccions d'homes i seccions de dones, que l'economia, la política i els esports fossin seccions masculines i només les seccions anomenades de societat esdevinguessin femenines. Això no ha passat. Per contra, no s'ha vençut satisfactòriament l'altre risc: que la presència de les dones no es reflecteixi de manera proporcional en tots els nivells de la jerarquia, que hi hagi més dones com més aprop som de les bases i menys com més a prop som de les cúpules. Això ens portaria a consideracions complexes sobre què demanem als àmbits directius, que superarien l'àmbit del periodisme. En resum, jo crec que el periodisme d'avui –com a mitjana– és millor que el d'ahir, tot i que potser per això mateix siguin més difícils de trobar els genis individuals. I que això té moltes causes –formació, tecnologia, apertura a l'exterior–, però principalment assumptió de la pluralitat dins de la mateixa professió. I de totes les pluralitats, la de gènere hauria de ser la més òbvia. ■

*Director General de la Corporació Catalana de Televisió

NÚRIA GISPERT, presidenta de Cáritas Española

“Sempre m’ha
agradat conèixer
els problemes
sobre el terreny”

Cáritas, una de les ONG més poderoses vinculada estretament a la Conferència Episcopal, ha nomenat una dona per dirigir els destins de l’entitat.

El curriculum de la nova presidenta de Cáritas Española és atípic, pot sorprendre a qui ignori que en un passat recent existia un moviment anomenat Cristians pel socialisme. Potser algú a Madrid es preguntarà: “Què fa aquesta comunista dirigint l’empresa caritativa més important de l’Església catòlica?”, però tot té una explicació. Núria Gispert als 15 anys, i sota la influència del col·legi de monges del

qual era alumna, s’apropà a Can Tunis a fer catequesi i classes. Allà descobrí l’autèntica cara de la pobresa. S’interrogà i buscà el per què d’aquesta marginació i es posà a treballar en comissions i associacions de barri. Més endavant va entrar al Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC) i va començar a fer política. Va conduir diferents regidories de l’Ajuntament, tant pel PSUC com pel PSC, però sense deslligar-se mai de l’Església, doncs des del Concili Vaticà II va estar sempre al Consell Pastoral com a responsable de catequesi.

Què li donava el PSUC a una creient?

Quan hi vaig entrar, el PSUC era l’únic partit, ben vertebrat i cohesionat, que estava a les fàbriques, al barris, a la Universitat. Mentrestrant, els altres partits eren nuclis d’intel·lectuals o grupúsculs d’esquerres. El PSUC servia per buscar la justícia i una societat igualitària, i aquí va començar la meua lluita política. Però haig d’admetre que el meu és un cas estrany, perquè, en general, la gent arriba a un moment que deixa la seva fe, diu que no li serveix i, per a mi, la fe ha estat el motor de la meua vida, el meu compromís. Em vaig posar en comunitats de base per anar lligant fe amb el que en aquell moment es deia revolució, i ara es diria canvi.

Quina ha estat la seva experiència com a política municipal?

Se’m va oferir entrar a l’Ajuntament de Barcelona com a regidora i hi vaig estar 17 anys portant diferents carteres: Guarderies, el Districte de Sant Martí, Centres Cívics, Promoció de les Relacions Cíviques, i tot això m’ha donat una visió àmplia del que és la ciutat. A mi

sempre m’ha agradat conèixer els problemes sobre el terreny, veure la realitat. I això és molt diferent a estar en un despatx.

Sembla que per entendre el seu procés hem de passar pel Concili territorial de la Tarraconense de l’any 1995, oi?

Sí. Carles, que aleshores era Arquebisbe, em va telefonar, va dir si volia participar-hi. De moment em va costar una mica dir que sí, però finalment vaig acceptar. Volien alguna veu no massa lligada a l’Església institucional. Això em va donar una certa relació amb el Cardenal i amb altres bisbes. I per tant quan la directora de Cáritas de Barcelona es va jubilar i es va produir una vacant, l’Arquebisbe m’ho va proposar a mi. Jo li vaig dir: “Vostè sap tot el meu historial, potser aquí hi haurà problemes”, i ell va contestar: “No, no, no, és la persona que busco, tinc tota la confiança amb vostè”. Vaig ser escollida per la Comissió de la Conferència Episcopal Espanyola (CEPS) després de ser dos anys vicepresidenta de Cáritas Espanyola, perquè, abans del nomena-

ment, 23 representants de les Càritas de l'Estat van fer un perfil de la persona que volien per la presidència, i pel que sembla el meu s'hi ajustava.

Sorpren que una dona d'esquerres i amb aquesta trajectòria social sigui proposada per ser directora de Càritas, primer a Barcelona, i ara a Espanya, un càrrec que fins avui només l'havien ostentat homes

De fet, ja feia cinc anys que estava de directora de Càritas a Barcelona. Cal tenir en compte que, durant tots aquests anys, tot i fent aquell treball polític, no em vaig deslligar mai de l'Església: des del Concili Vaticà II, he estat al Consell Pastoral com a responsable de catequesi, malgrat que la política m'absorbia moltes hores.

Què és Càritas a l'any 2003? Una gran ONG? És la part humana de l'Església? És una empresa que fa allò que l'Estat no fa?

Càritas és el braç caritatiu de l'Església catòlica. Ara crec que s'ha de posar a l'any 2003 i, per tant, ha hagut de fer tot un procés, que comença amb la beneficència, després la promoció de la persona, i ara, no només la promoció de la persona sinó de tot l'entorn, amb intervencions transversals. Li explicaré amb un exemple: quan ve una persona i diu "Jo no arribo a final de mes", al darrera s'hi poden amagar molts problemes i, per tant, avui hem de treballar amb professionals de totes les disciplines, del treball social, de la psicologia, del dret, etc. Nosaltres estem treballant pels últims dels últims, aquells que ningú no vol ni ningú en té cura. Aquesta és la missió de Càritas: atendre a tothom, sigui de l'ètnia o de la religió que sigui.

Expliqui què es vol dir quan diem que la pobresa s'ha feminitzat?

La pobresa s'ha feminitzat amb la gent gran i en persones no desestructurades. Es tracta de dones que abans no treballaven, amb rendes petites i amb pensions que no arriben per viure: és la pobresa que està amagada, gent de l'Eixample o les Corts que ho han empenyorat tot. Després ha aparegut un fenomen nou: les famílies monoparentals, fruit de separacions i divorcis. Tot això carrega sobre les espatlles de la dona. Per tant, totes aquestes problemàtiques són les que han feminitzat la pobresa, des de la gent gran fins a la gent jove.

Quins són els convenis que tenen amb l'Administració, per fer aquests serveis?

Tenim molt pocs convenis amb l'Administració. Màxim ens deu donar un 30% del nostre pressupost. La resta són donacions, llegats, herències, aportacions nostres.

En els estudis que s'han fet en Treball Social, aquí i a l'estranger, es diu que la primera persona

d'una unitat familiar que s'acosta a demanar ajuda és una dona, i no és pas per ella, sinó per als altres. Ho ha comprovat?

Ho hauria de mirar a la memòria de l'any 2002, però a Càritas pot quedar emmascarat, perquè hi ha molts immigrants (el 1998 vam atendre 778 immigrants i l'any 2002 van ser a la ratlla de 15.000) i, en general, és l'home qui ve. Aquesta qüestió pot canviar l'estadística.

I en el voluntariat, hi ha més dones que homes ?

És més alt el nombre de dones. Nosaltres no podríem fer moltes coses sense el voluntariat, però vull que quedi clar que aquestes persones no ocupen llocs de treball, perquè els Sindicats s'enfadarien. Ens ajuden molt, tant nois com noies amb la gent gran o fent reforç escolar. N'hi deuen haver més de 4.000 o 5.000 a Catalunya (hi ha gent que no vol censar-se). I a nivell espanyol més de 70.000. ■

Montserrat Puig

"La pobresa s'ha feminitzat amb la gent gran i en persones no desestructurades"

FOTO ESTHER SANROMA

Genis, extravagàncies i feministes sensates

Per Joana Gallego

Hi ha individus que adopten actituds extremes davant la vida com a manera de destacar-se de la vulgaritat de la resta dels mortals. Per tal de no assemblar-se a ningú, sostenen o afirmen les coses més inversemblants, exòtiques, absurdes o exagerades que poden. La seva pretesa genialitat –perquè es creuen genis i, per tant, fora de les normes aplicables als demés– no està sotmesa a la llei de la lògica, ni molt menys a la del sentit comú, quina ximpleria!

Són tan enginyosos que la gent acostuma a riure'ls les gràcies i quasi sempre arriben a tenir molt d'èxit social, encara que, en el fons, no se'ls hi faci massa cas.

Hi ha espècimens d'aquests tipus a tot arreu. Per exemple, Fernando Arrabal n'és un bon representant. Després d'anar d'anarquista tota la vida va anunciar que se li havia aparegut la verge! No sé quina d'elles, perquè com que n'hi ha tantes...

Ramon Barnils també deia de tant en tant alguna bajanada d'aquestes, i a Iván Tubau més d'una vegada se li ha sentit dir a les seves classes que la fantasia de totes les dones és ser violades.

Un dels més coneguts genis d'aquesta mena és Fernando Sánchez Dragó, que ha dit al seu espai de televisió *Blanco sobre negro* que "l'única feminista sensata de la història humana ha estat Pilar Primo de Rivera". És clar que sí, i la reina més revolucionària, Isabel la Catòlica. Hitler va ser un gran reformador, perquè va posar en marxa importants mesures contra la superpoblació de la terra, i Franco va ser un demòcrata molt magnànim, perquè dies abans de morir-se va signar només 5 condemnes de mort en comptes de les 10 que hauria pogut signar.

A mi no m'agraden aquests personatges, però ja que hi són, els contractaria com a bufons o per a dinamitzar alguna festa de l'alta societat, però mai els donaria una palestra pública com poden ser les aules, les pàgines d'un diari o una revista o un programa de televisió.

Com a mínim fins que no facin alguna cosa realment important que garantis la seva genialitat, tot i que oposicions d'aquesta mena no es convoquen amb molta freqüència. ■

PER UN SANT BOI LLIURE DE VIOLÈNCIA

L'Ajuntament de Sant Boi ha endegat la campanya "Per un Sant Boi lliure de violència" que es durà a terme des d'ara i durant tot l'any 2004 i que pretén realitzar un treball coordinat per donar una resposta eficaç a les situacions de violència que es generen a tots els àmbits de la vida quotidiana, amb la finalitat d'aconseguir que la convivència harmònica entre tots els ciutadans i les ciutadanes del municipi sigui una realitat i un model a seguir.

L'objectiu és que institucions, entitats i tota la societat de Sant Boi es comprometin en la tasca d'educar per la cultura de la pau i la no discriminació, proposant accions perquè el pensament, la paraula i el diàleg prevalguin a la violència estructural, a l'assetjament i a les guerres.

Viure la democràcia i en democràcia és la norma de convivència suprema que ha de regir la societat i la democràcia es fonamenta en dos grans principis: la llibertat i la igualtat entre les persones. ■

LA DECLARACIÓ UNIVERSAL DELS DRETS HUMANS NO CONTEMPLA LA MIRADA DE GÈNERE

Fa 55 anys, la Comissió dels Drets Humans de Nacions Unides presentava la Declaració Universal dels Drets Humans. El món encara no s'havia refet de la II Guerra Mundial i els governs signataris es decidien a "refermar la fe en els drets fonamentals de la persona, en la dignitat i en el valor de la persona humana, en la igualtat de drets dels homes i les dones, com també de les nacions grans i petites".

Tanmateix, aquesta declaració a la qual s'aferra la nostra esperança en un futur millor no ha estat capaç d'esdevenir realitat quotidiana després d'aquests 55 anys, com tampoc no ha estat capaç de garantir la igualtat entre homes i dones. Hem començat un nou segle sense haver fet els deures que teníem pendents des de finals del XIX i tenim, doncs, molta feina.

És per això, que aquesta commemoració em porta a reflexionar sobre el paper de la dona en la societat del segle XXI i sobre el fet que no es contemplés la mirada de gènere en la confecció d'aquesta declaració que és la columna vertebral de la nostra concepció dels drets humans. Potser per això caldria que després de 55 anys ens plantejàssim fer una revisió d'aquesta declaració que contemplés també els drets de les dones.

Avui les dones som treballadores amb doble jornada, professionals immerses en la voràgine de la competitivitat del mercat laboral que al mateix temps continuem gestionant a tots nivells l'àmbit domèstic. Potser les dones d'avui estem davant d'un fenomen que més enllà d'alliberar-nos ens encadena doblement.

Les variables econòmiques ja fa massa temps que estudien una realitat a mitges, i, és que resulta totalment fàcil analitzar l'economia d'un país avaluant únicament els indicadors del treball productiu, ja que aquest no seria possible sense el treball reproductiu, assumit majoritàriament per les dones en totes les societats.

Per garantir la igualtat de drets dels homes i les dones és necessari que els homes entenguin la importància de la corresponsabilitat domèstica. Només si treballem en igualtat de condicions a dins i a fora de casa podrem aconseguir una major qualitat de vida per a tothom. Gaudir del temps és un dret que avui cal reivindicar més que mai. ■

Pilar Vallgera

*Regidora Ponent de Dona i Drets Civils
Ajuntament de Barcelona*

INFORMAR SOBRE LA SEXUALITAT

El Centre d'Informació i Recursos per a les dones de Cornellà organitza un taller sobre sexualitat amb els següents objectius:

- Conèixer quins són els processos físics que tenen lloc en la resposta sexual humana, no només a nivell informatiu, sinó intentant aclarir dubtes, creences errònies, i posant així la base objectiva del que serà el posterior treball d'actituds.
- Oferir una visió ampla i objectiva de la sexualitat al llarg de la història, de les diferents cultures, amb la finalitat de relativitzar les normes socials implícites i explícites a l'actualitat dins de la nostra societat occidental, la qual ha estat molt influenciada per la religió judeo-cristiana.
- A partir d'un coneixement més profund de les nostres actituds, es pretén potenciar la realització d'una anàlisi exhaustiva de les mateixes, conèixer-les, valorar-les, acceptar-les o bé canviar-les, afavorint així la possibilitat de viure la sexualitat d'una forma sana i satisfactòria.

Es tractarà sobre anatomia dels aparells sexuals femení i masculí, per conèixer la fisiologia i funcionament, l'embaràs i anticoncepció, les anomalies i patologies, així com el climateri i la menopausa.

També es farà un tomb per la història de la sexualitat d'orient i occident, per la relació entre sexe i religió i l'origen de la nostres formes de sexualitat.

Es revisaran les actituds davant la sexualitat com a expressió de la naturalesa humana en els diferents sexes, les diferents educacions i s'entrarà a valorar si tenim por al sexe i les diferents formes de viure la sexualitat.

El desenvolupament del taller es fa a través de sessions teòriques i pràctiques que potencien la participació de les dones. S'utilitzen tècniques de dinàmica de grup, basades en el diàleg i la reflexió personal i col·lectiva. ■

Judith Ibáñez Vives

*Comissionada Polítiques d'Igualtat.
Ajuntament de Cornellà de Llobregat*

COMPARTIR ÉS SUMAR, EL LEMA DEL PROJECTE EQUAL

LA PROMOCIÓ I EL FOMENT DE LES POLÍTIQUES CONCILIADORES CONTINUA SENT UNA DE LES LÍNIES ESTRATÈGIQUES DE L'AJUNTAMENT DE TERRASSA

Els objectius del projecte s'encaminen a desenvolupar la llei de conciliació de la vida laboral i familiar entre el pares i mares de fills entre 0-3 anys, a buscar noves fórmules per flexibilitzar el temps de treball per dones i homes com a mecanisme per potenciar l'ús de les llicències de maternitat-paternitat, sense les dificultats que actualment existeixen a l' hora de reincorporar-se al món laboral i incidir en les empreses perquè incorporin la figura dels i de les agents de Conciliació per a promoure i impulsar l' aplicació de les mesures de conciliació entre la vida familiar i laboral per una banda, i per una altra, per assessorar les empreses en els processos de negociació col·lectiva, per tal de normalitzar el fet de les baixes i excedències per naixement de fills i filles. ■

Fabiola Gil

Regidora de Promoció de la Dona
Ajuntament de Terrassa

Una de les grans revolucions socials de la segona meitat del segle XX ha estat el canvi en la situació d'homes i dones en el treball, tant per les modificacions en la composició del mercat laboral com per la introducció d'un debat molt viu sobre els rols i responsabilitats d'uns i altres en l'àmbit domèstic. Però en aquest context que les dones s'han incorporat en gran mesura al mercat laboral, els homes continuen sense assumir la corresponsabilitat en la cura de la llar i la família, la qual cosa suposa per a les dones una doble i/o triple jornada, sense que això comporti una major valoració de les tasques que realitzen.

En aquest sentit des de la Regidoria de la Dona de l'Ajuntament de Terrassa, la promoció i el foment de les polítiques conciliadores continua sent una de les línies estratègiques que s'ha marcat el nostre Municipi pels propers quatre anys, ja que considerem la conciliació com un dels problemes no resolts que més influencien en la qualitat de vida de les dones i els homes. Efectivament, la conciliació és una de les qüestions més prioritàries, cada vegada més visible en les

dades, però que encara avui, s'enfronta només amb estratègies individuals i no amb estratègies col·lectives d'adopció de mesures polítiques i models innovadors per canviar actituds i normes.

Segons un estudi publicat per *La Vanguardia*, Espanya no es troba entre els països de la UE que més estimulen i promouen des del sector públic la incorporació de les dones al mercat laboral.

La intenció de la nostra Regidoria a l'incorporar-nos a la iniciativa comunitària EQUAL, amb el projecte Compartir és sumar, liderat per l' Institut Català de la Dona, és buscar noves fórmules de socialització que facilitin un canvi de mentalitat de l'actual concepció dels rols femenins i masculins, tant a l' esfera privada com pública, a la família i al món del treball. Sense oblidar que existeixen obstacles importants per a conciliar vida familiar i laboral, com els salaris inferiors per igual treball, la penalització de la maternitat, el paper de cuidadores *per naturalesa*, que s' adjudica a la dona, manca de serveis de suport a la família, com pot ser llars d' infants, pocs recursos econòmics, etc.

ACCIONS FORMATIVES PER A DONES

Les dones, malgrat les millores que s'estan experimentant, segueixen subrepresentades, pel fet mateix de ser dones, en molts àmbits del món del treball. Existeixen, a més a més, factors que dificulten encara més la seva entrada en el mercat laboral, que posen impediments a la inserció femenina i que la condemnen al desenvolupament de professions poc qualificades i amb alta inestabilitat contractual.

Les noves generacions ja caminen cap a la igualtat, eliminant o gestionant de manera diferent la manera d'enfrontar els seus reptes, tant laborals com personals. Però existeix encara un gran nucli de dones que per edat i tradició, es troben en una situació de continus desavantatges. Aquest és el col·lectiu al qual van adreçades, de manera preferent, les accions per a dones organitzades al Servei Municipal d'Ocupació de l'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès. Les accions organitzades des d'aquest servei són les següents:

Projecte Dones On Line

El projecte ha estat dissenyat i gestionat des del Servei Municipal d'Ocupació i ha tingut una durada de quatre mesos. Un grup de vuit dones, en situació d'atur i motivades per les noves tecnologies, ha dissenyat una pàgina web, *Dones On Line*, que barreja temàtica marcadament femenina, mercat de treball i noves tecnologies. El resultat és una eina de gran interès per a dones, però també per a homes que vulguin estar al dia en aquests àmbits.

Les dones participants, contractades des de l'Ajuntament, per realitzar aquesta tasca, partien d'uns coneixements previs. S'han organitzat en equips de treball que els han servit per pro-

fessionalitzar-se en aquest sector, millorant el seu perfil laboral ara que creant un producte final de gran valor.

La pàgina web *Dones On Line* està pendent de ser penjada a Internet en un breu període de temps.

Iniciativa Europea Projecte Equal

El projecte Equal és una iniciativa europea, l'objectiu del qual és acostar el servei als col·lectius amb problemes d'inserció sociolaboral i iniciar amb cada una de les persones contactades un procés d'itinerarització individual i tutoritzat, a través del qual, treballar tots aquells aspectes necessaris per a la seva posterior inserció.

El ventall de col·lectius que agrupa l'Equal és molt ampli, però donada l'alta incidència de l'atur femení i les mancances que presenta, el projecte s'està centrant, principalment, en aquest sector de població.

A més, es porten a terme les següents activitats de grup : Grup d'autoajuda-autoestima. Grup d'intercanvi de català. Taller d'acostament a la informàtica. ■

Servei Municipal d'Ocupació
Ajuntament de Cerdanyola

PASSAREL·LES CAP A L'OCUPACIÓ

Es portaran a terme accions pilots amb 500 persones aturades de la ciutat per eliminar les barreres i obstacles que pateixen alguns col·lectius com les dones, les persones discapacitades, joves i immigrants.

Barcelona Activa, l'Agència de Desenvolupament Local de l'Ajuntament de Barcelona, lidera el projecte Equal centrat en "facilitar l'accés i la reincorporació al mercat de treball de les persones que pateixen dificultats per integrar-se o reintegrar-se a un mercat de treball que ha d'estar obert a tothom". El projecte compta amb la participació de 14 entitats de la ciutat (sectors empresarials, sindicats, organitzacions no governamentals i institucions), a les que s'hi han afegit 20 associacions i entitats de la ciutat.

Passarel·les cap a l'ocupació és un projecte innovador per eliminar les barreres i els obstacles que impedeixen a persones amb especials dificultats l'accés a llocs de treball vacants de sis sectors productius de la ciutat (neteja, hostaleria, taxi, comerç, automoció i medi ambient, i tractament de residus).

Els col·lectius als que s'adreça el projecte són: dones sense càrregues familiars, joves amb baixa qualificació, minories ètniques, persones immigrants, persones aturades de llarga durada, persones en risc d'exclusió social i persones amb discapacitat.

La convocatòria de la Iniciativa Comunitària Equal estableix com a uns dels seus principis transversals la Igualtat d'Oportunitats que ha de ser fomentada en totes les accions promogudes als diferents projectes.

Així, a Barcelona Activa s'estan realitzant dues accions per promoure la igualtat d'oportunitats. Per un costat, el projecte està sent objecte d'una "Auditoria de gènere", i per l'altre, hem realitzat unes sessions formatives amb l'entitat adherida, Associació Salut i Família, adreçada als tècnics i tècni-

ques dels programes d'ocupació, sobre conciliació de la vida laboral i familiar.

La formació dels i les professionals ha estat considerada com a un punt clau per avançar en la implantació de mides que afavoreixin la igualtat d'oportunitats començant pels propis programes d'ocupació.

L'eliminació de barreres és un dels objectius del projecte, i en aquest sentit, les dones amb persones dependents al seu càrrec tenen una barrera. Per intentar superar-la, hem previst una xarxa de serveis complementaris que faci que la seva situació personal i familiar no sigui un impediment per poder participar en programes d'ocupació. ■

Mª José Blanco Gutiérrez
Responsable del Projecte Equal Barcelona

Posem de cara a la paret:

- Les televisions públiques: TVE i TV3
- *Barcelona Informació*, editat per l'Ajuntament de Barcelona
- General Óptica

A càrrec de **La Cantant Calva**

Seguim sent 'floreros'?

Per què en l'única ocasió, o gairebé, en la que apareix una dona en un pavelló esportiu en les televisions, incloses les públiques, és en condició de *cheerleader*, i en els descansos dels esportistes masculins?

Potser per allò del descans del guerrer, però en versió esportiva?

Serà interessant de saber quants espectacles esportius amb participació femenina s'han emès per TV3 i per TVE. Segur que guanyen les *cheerleaders* per majoria. ■

Les nenes més cíviques

L'informatiu que cada mes ens fa arribar a casa l'Ajuntament de Barcelona i que se suposa hauria de respectar escrupolosament els índex de participació, la imatge i el llenguatge políticament més adequat, no sempre ho aconseguim. En la portada del nº 67 d'octubre 2003 hi apareixen un grup de criatures encapçalades pel titular "Barcelona treballa per millorar el civisme". La imatge ens mostra sis nens i una nena, i creiem que aquesta no és pas la proporció de la població. Potser el que passa és que la millora del civisme només els cal els nens? Potser sí, però malgrat tot, creiem que fora millor que les portades provessin de reflectir la presència de les nenes en tota mena d'activitats. ■

Lolites amb ulleres

Si passeu per la botiga de General Óptica de Francesc Macià, us trobareu aquest text com a suport publicitari per vendre ulleres:

Una "lolita" ingenua pero deliciosamente perversa. Un oasis de frescura y juventud entre tanta mujer de bandera. Vestidos de niña, blusitas con mangas farol, tutús, petos y pichos. Gafas transgresoras y llamativas

I és que avui dia els publicitaris (i les empreses que els compren els invents) porten una empanada mental tal que ja confonen (i ens confonen) l'oferta d'un producte agosarat amb l'erotisme. Fins quan els permetrem que segueixin oferint sexe en lloc del producte que pretenen vendre? ■

Gata Lina & cia

Gemma

Desenvolupament de les pageses marroquines

Un projecte subvencionat per la Diputació de Barcelona promou cursos d'alfabetització i de formació professional per a les dones de Sidi Yamani (Marroc), amb la finalitat d'afavorir la seva incorporació al mercat laboral

En les convocatòries de concessió de subvencions per a projectes de cooperació al desenvolupament el Gabinet de Relacions Internacionals de la Diputació de Barcelona, que ha manifestat des de sempre un gran interès en incloure la perspectiva de gènere en les diferents línies de treball del departament, dóna prioritat als projectes que fomentin la participació plena i igualitària de les dones en la presa de decisions, la igualtat d'oportunitats i l'empoderament econòmic.

Concretament en la convocatòria per a projectes de cooperació al desenvolupament 2003, la Diputació de Barcelona cofinancia, amb d'altres institucions, el projecte "Desenvolupament de la dona rural a Sidi Yamani", El Marroc, liderat per la Fundació Pagesos Solidaris.

Pagesos Solidaris és una fundació impulsada per Unió de Pagesos de Catalunya- COAG per donar suport a les societats agràries menys afavorides i les seves estructures organitzatives. Acullen i donen suport a les treballadores i treballadors temporals mentre es troben a Catalunya amb programes de

foment de l'autonomia personal, promoció de la salut, cursos de llengua, i formació pel desenvolupament.

El soci local del projecte és l'associació Al Mostakbal que va sorgir com a iniciativa d'un grup de dones que havien participat en el programa de contractació de treballadores en origen a Catalunya i, al retornar al seu país, van fundar aquesta associació amb l'objectiu d'oferir a les dones de Sidi Yamani, població situada al nord del Marroc, els recursos necessaris que els permetin millorar les seves condicions de vida i superar la marginació en la qual es troben. Promouen cursos d'alfabetització i de formació professional per a les dones amb la finalitat d'afavorir la seva incorporació al mercat laboral i productiu.

La iniciativa d'impulsar la figura de la dona contribueix a la millora del conjunt de la seva comunitat rural, li permet col·laborar en el manteniment de les economies domèstiques i frena l'èxode rural de la població femenina. ■

**Gabinet de Relacions
Internacionals**

Carulla & Crous
Serveis Integrats, S.L.

Assessorament Laboral, Fiscal i Comptable
a Professionals i Empreses

Rua Curial, 170, 1r - 08007 Barcelona
Tel. 93 497 02 30 - fax 93 497 02 06
e-mail: mcrouac-c@telefonos.es

CONVOCAT EL PREMI MARIA AURÈLIA CAPMANY 2004

L'Ajuntament de Barcelona ha convocat el
premi Maria Aurèlia Capmany 8 de març 2004

Aquesta edició tindrà com a objectiu promocionar i estimular la presència activa de les joves a la vida ciutadana, a partir de les experiències específiques que suposen la seva relació amb el món.

Podeu consultar les bases per a poder presentar projectes a
www.cird.bcn.es

Crònica del II Fòrum Social Europeu

Escassa presència de gènere i manca de transversalitat

La diversitat de temes i d'opinions exposades al FSE, amb més de 900 ponents i al llarg de 625 plenaris, seminaris i tallers, és impossible de resumir. La nova constitució europea, la lluita contra la guerra, la mercantilització dels béns públics, el model d'educació i sanitat, una nova repartició de la riquesa o l'Islam a Europa, van ser només alguns dels temes més debatuts amb l'objectiu de dissenyar una Europa democràtica.

La gran distància física entre les diferents seus del FSE —una a cada banda de París— no li va impedir a aquesta cronista, al càrrec de la Secretaria de la Dona del Sindicat de Periodistes de Catalunya i també membre de l'ADPC, adonar-se de què la temàtica de les dones hi era present, però minoritàriament en comparació amb d'altres temes, ja que només 16 plenaris i seminaris van estar organitzats per associacions feministes, tot i que vaig poder constatar l'aclaparadora presència de les dones com a participants en tot tipus de seminaris i activitats.

Han estat ben tractats els temes de dones?, i el movi-

ment feminista, ha estat ben representat al FSE? Quin és el paper dels moviments de dones i quina la seva relació amb els moviments socials alternatius?

Assemblea Europea pels Drets de les Dones

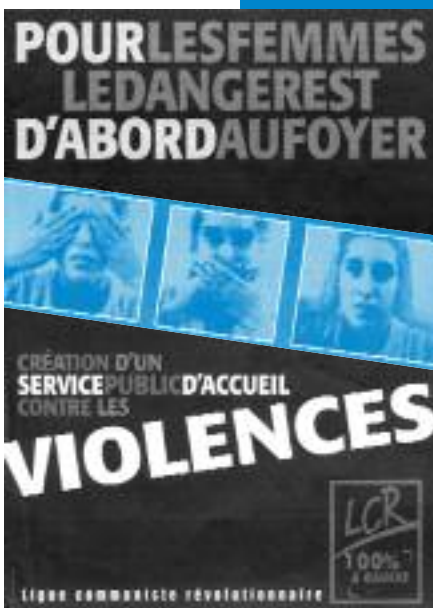
L'inici del FSE no podia ser més prometedor: va ser l'Assemblea Europea pels Drets de les Dones qui va obrir el dia 12 a Bobigny les sessions del Fòrum, amb el lema "Amb les dones, una altra Europa en un altre món", i va finalitzar amb una manifestació amb la participació d'unes 5.000 persones als carrers d'aquesta ciutat dels afores de París.

Uns 3.000 assistents van omplir al llarg del dia la carpa i els espais de l'Assemblea, i molts més es van quedar fora per la gran aflluència de participants, majoritàriament dones. El sis temes que es van tractar en tallers i en plenari van abordar: guerra, immigració, treball, pobresa, inseguretat, violència, drets sexuals i reproductius i el poder. Van comptar amb organitzacions de tota Europa i amb testimonis esfereïdors, com els de

Noves iniciatives

El FSE ha estat el marc per iniciatives molt interessants. Una d'elles, el projecte de Cobertura Informativa Feminista del Fòrum Social Europeu, de la xarxa Enawa (www.enawa.org), formada per diverses organitzacions de dones d'Europa i Nord-Amèrica, a través de l'organització francesa Les Pénélopes (www.penelopes.org). D'una banda, van convidar 17 dones d'organitzacions feministes de l'Est d'Europa a participar i, per una altra, ha realitzat una cobertura diària amb visió de gènere del que passava al FSE i l'ha fet arribar en francès i anglès a més de 1.500 adreces electròniques de mitjans de comunicació i d'organitzacions de dones de tota Europa (com a la web de l'ADPC). Tant l'Agnieszka Gryzberk, d'Oska, un centre d'informació a Polònia, com la Dace Beinare, de Letònia, assenyalen que els temes de dones han estat tractats de manera segregada i no transversal.

Una altra iniciativa innovadora es va fer visible a la manifestació unitària del dia 15 pels carrers de París. Es tracta del moviment "Ni putes ni sumises" (www.niputesnisumises.com) liderat per centenars de dones joves dels guetos de París, i que es va crear a partir d'un homenatge multitudinari a la Sohanne, la jove musulmana que fa pocs mesos va ser cremada a la ciutat de Balzac. Volen una mundialització que tingui en compte les dones menys afavorides, d'altres races i religions, habitants dels afores de les ciutats europees, sobretot per protegir-les de les accions violentes. Fadela Amara, presidenta del moviment, ha fet una crida perquè la causa de les dones sigui una prioritat nacional a França i ha emfasitzat perquè 1 € de cada ciutadà es destini a canviar la vida de les dones dels suburbis europeus.

Manifestacions a París en el II Fòrum Social Europeu

les dones portugueses que lluiten pel dret a l'avortament, o el d'una periodista txetxena denunciant la manipulació informativa a Rússia i la repressió que pateix el seu poble. Un tema polèmic va ser si s'ha de considerar les prostitutes com a treballadores regularitzades o se les ha de fer sortir de la prostitució. Però, sens dubte, la constatació de què els moviments de dones comencen a treballar conjuntament en l'àmbit Europeu va ser engrescador. Al final, es va aprovar el Manifest de les Dones, amb el títol "Amb les dones, per una altra Europa", que finalitza amb una frase reveladora: "Les lluites i les reivindicacions de les dones no són *específiques*, al contrari, estan al cor de les lluites contra la mundialització liberal, perquè concerneixen tant a dones com a homes i perquè qüestionen les bases mínimes de l'organització patriarcal i capitalista".

Feminisme i moviment altermundialista: una relació dispar

A banda de diversos seminaris de temàtica més concreta, un d'ells amb el premonitori títol "El feminisme i el moviment altermundialista: té el moviment mal gènere?", 3 del 55 plenaris van tractar una temàtica exclusivament sobre les dones, com "L'aportació del feminisme als moviments socials".

Una de les primeres en parlar va ser Annick Coupé, de la Unió Sindical G-10 Solidaires de França, que va declarar que als moviments socials també es reflecteix la situació de desigualtat que les dones pateixen a la societat i que hi ha una dificultat "per fer visibles les dones" en Fòrums com el de París, tot sentenciant que ha de ser una prioritat pel moviment altermundialista "fer una anàlisi de gènere per tal de combatre les desigualtats socials, la divisió sexual del treball i el repartiment injust dels recursos".

Per la seva banda, Lidia Cirillo, de la Marxa Mundial de les Dones a Itàlia, va destacar que "el feminisme contribueix als moviments socials, però també els critica i els intenta canviar" i que s'ha d'acabar de veure a les dones només com a víctimes del sistema, sinó també com a actores de canvi. Només cal veure el paper de les dones com a protagonistes del món del treball, que es feminitza cada cop més, però també es precaritza alhora, i en el paper principal que sempre han tingut en la lluita contra la guerra, ajudant a dones d'altres països en conflicte, com ara les Dones de Negre, a Palestina.

L'únic home de la taula, el filòsof francès Miguel

Benasayag, va destacar que el feminisme ha estat el primer moviment contra-poder del món i que sempre ha plantejat canvis des de la base. També va ressaltar la multiplicitat com una característica inherent a les dones i imprescindible a hores d'ara pels moviments que volen canviar la societat i va assenyalar la recent controvèrsia creada a França per l'ús dels vels islàmics a les escoles com a exemple per demanar que s'escolti més a les dones implicades, en aquest cas les musulmanes, com a úniques interlocutores vàlides.

L'aportació d'Helene Ryckmans, de l'organització Wide de Bèlgica, va ser una anàlisi de l'evolució de la relació entre el moviment feminista i els moviments socials, tot descrivint el feminista com el "moviment social universal més fort del darrer segle". L'Helene va definir les dues aportacions principals del feminisme als moviments socials: ressaltar que la sexualitat i la violència de gènere no són temes privats i que el capitalisme es basa en l'explotació femenina. La representant de Wide va proposar una rearticulació de rols socials i reproductius com a base pel canvi, tot destacant que el sistema de benestar a Europa es manté gràcies a les dones. També va animar-les perquè utilitzin el moviment altermundialista per fer visible la lluita de gènere i per treballar en xarxa, i al moviment li va demanar que utilitzi més indicadors de gènere en l'anàlisi de la política i l'economia. "Cal que la filosofia feminista contami el moviment social", va sentenciar. ■

Elena Tarifa

El creixent apropament de la societat civil mundial als moviments socials ha quedat ben palès a la curta però reeixida sèrie de Fòrums mundials i regionals, des del seu inici a la localitat de Portoalegre, Brasil.

Del 12 al 15 de novembre d'enguany, gairebé 50.000 ciutadans i ciutadanes de tota Europa, sindicats, associacions, ONG i col·lectius de tota mena, s'han trobat al II Fòrum Social Europeu a París, per tal d'intercanviar, debatre i construir alternatives contra la lògica del profit financer i la globalització capitalista amb l'objectiu de construir una Europa de la pau, de la justícia social i de la solidaritat.

"El feminisme contribueix als moviments socials, però també els critica i els intenta canviar", Lidia Cirillo

Llibres

Las hermanas Mitford, d'Annick Le Flochmoan

Per les seves pàgines desfilen molts noms rellevants del segle XX com figures destacades de la cultura i política europees i nord-americanes com Evelyn Waugh, Charles de Gaulle, William Faulkner o Katharine Graham. L'autora ha aprofundit en la vida de les sis germanes pertanyents a l'aristocràtica família Mitford de

Gran Bretanya, les quals van ser testimonis i protagonistes de tota una època: el segle XX. A través de 456 pàgines i 16 il·lustracions, es coneix la marcada personalitat de sis dones inoblidables, gràcies a l'exhausta documentació que ha realitzat Annick Le Flochmoan, col·laboradora de la revista *Elle*.

CIRCE Ediciones, Barcelona, 2003, 24 €

Antologia de poesia catalana femenina,

selecció a cura de **Carme Riera** i il·lustrat per **Eulàlia Sariola**

Poemes de 15 poetes del segle XX és la base d'aquesta obra que està il·lustrada per Eulàlia Sariola. Carme Riera reuneix en aquesta selecció quatre poemes de grans poetes com Clementina Arderiu, Rosa Leveroni, Montserrat Abelló, Maria Mercè

Marçal, Vinyet Panyella o Maria Beneyto. El llibre està pensat tant per al circuit escolar com per al públic general. En el pròleg d'aquest llibre, Riera afirma que les poetes que hi ha en aquesta antologia són les més importants de la literatura catalana del segle XX.

Editorial Mediterrània, Barcelona, 2003

Secreta Penélope, d'Alicia Giménez Bartlett

L'autora de les aventures de Petra Delicado, presenta la història d'una dona, vista a través dels ulls d'una altra, amb tots els claroscurs de les relacions entre amigues i les contradiccions que experimenten actualment les vivències femenines. És una novel·la d'escriptura fluida i intensa, bel·ligerant amb els llocs

comuns i els estereotips feministes, que pot incomodar, però que mai deixa indiferent.

Seix Barral, Biblioteca Breve, Barcelona, 2003

Más allá de la batalla,

de **Mercedes Gallego**

Aquest llibre és un recull de les vivències de la corresponsal d'*El Correo* i *Telecinco*, Mercedes Gallego a la guerra contra Irak.

A l'octubre de 2002, el Pentàgon va convidar diversos periodistes d'arreu del món a acompanyar les tropes nord-americanes a la guerra contra Saddam Hussein. Més de 200 pàgines detallen la vida d'una corresponsal de guerra que surt de Nova York amb el batalló d'infanteria de marina dels Estats Units cap a la inacabada guerra d'Irak. Temes com les assegurances que els diaris i emissores de comunicació paguen pels seus enviats, el tipus de menjar que prenen cada dia o com és l'ambient quotidià entre professionals militars del sexe masculí es van detallant en aquesta crònica.

Temas de Hoy, Col·lecció Artículo 20, Madrid, 2003, 18 €

Teatre

La brisa de la vida

Dues grans dames del teatre us esperen al Teatre Borràs de Barcelona a partir del mes de febrer. **Núria Espert** i **Amparo Rivelles** treballen juntes dalt de l'escenari interpretant **La brisa de la vida**, de David Hare amb muntatge de Lluís Pasqual i adaptada i produïda per Nacho Artime. Recordem que el text d'aquesta obra es va estrenar dalt de l'escenari londinenc l'octubre de 2002 amb dues grans actrius britàniques com són Judy Dench i Maggie Smith. Aquesta interessant obra, que està de gira per l'estat espanyol, tracta de dues dones que durant anys han estat l'esposa i l'amant d'un mateix home que ara ja no hi és, però que segueix molt present en la memòria col·lectiva.

Obra de teatre *La brisa de la vida*

Teatre Borràs (Plaça Urquinaona, 9 Barcelona) - Febrer de 2004

Centenari

Congressos, exposicions i llibres recordaran l'any vinent l'obra i vida de la filòsofa malaguenya **María Zambrano**, en motiu de la commemoració del centenari del seu naixement. Els actes d'homenatge a la pensadora estan organitzats, en gran part, per la Fundació María Zambrano i el Gobierno de Andalucía.

María Zambrano va néixer a Vélez-Málaga el 22 d'abril de 1904, va cursar estudis de Batxillerat a Segòvia i va doctorar-se en Filosofia i Lletres a Madrid, on va ser deixeble de José Ortega y Gasset. Algunes de les seves obres més destacades són *Pensamiento y poesía en la vida española*, *La Cuba secreta* o *El hombre y lo divino*. Zambrano va guanyar el Premi Príncep d'Astúries de Comunicació i Humanitats l'any 1981 i el Premi Cervantes l'any 1988. Va morir amb 86 anys deixant inacabada el seu darrer assaig titulat *Los sueños del tiempo*.

Més informació: www.ayto-velezmalaga.es/mzambrano

Shirin Ebadi, Nobel de la Pau

El difícil equilibri

Per **Nazanin Amirian***

Shirin Ebadi és l'expressió del desig d'Europa d'obrir una nova etapa en les relacions internacionals i interculturals, desdemonitzant als ciutadans dels països del credo musulmà, sospitosos, a partir del 11-S, de ser terroristes en potència, etiquetats de ser gent inculta i violenta.

Els governs europeus són conscients de què no poden permetre's el "luxe" de tenir prop de mil milions d'habitants del planeta com a enemics, doncs, tenen molts interessos econòmics, polítics i estratègics, i, per tant, creuen que és més beneficiós -a banda de ser necessari- el diàleg i l'apropament cap a aquest món, que no pas l'enfrontament i el rebuig.

Sens dubte, aquest esdeveniment ha tingut entre els seus objectius legitimar la inquisició islàmica, que cada any aconsegueix encapçalar la llista d'Amnistia Internacional en ser el règim amb més presos polítics i amb més execucions del món, amb la finalitat de justificar unes relacions de bona amistat injustificable, tenint en compte la gravíssima situació de drets humans a Iran. Hi ha qui pot arribar a pensar que sota el règim actual es pot lluitar pels drets humans, amb la condició, a més a més, de ser dona com Shirin Ebadi i no morir en l'intent. L'assassinat de la periodista Ziba Kazemi, fa uns mesos, és una prova d'això.

Una vegada que el comitè dels Nobel es va convèncer de què hauria de guardonar un país musulmà, i dins d'aquest immens oceà, a Iran, l'elecció de Shirin Ebadi entre dotzenes de dones activistes dels drets humans, no ha sigut per casualitat. Ebadi té 56 anys i gaudeix d'un gran prestigi social. El suport unànim, en un principi, de totes les forces de l'oposició iraní a l'exili (la dreta, l'esquerra, la religiosa, la laica, la republicana i la monàrquica), així com els demòcrates de l'interior del país, cap a ella, va demostrar erròniament que, pot-

ser, estaven davant la peça que els hi mancava als opositors per donar una darrera empenta i posar fi, en una transició sense grans ensurts, al règim medieval de la República Islàmica: una figura que a més de ser preuada per tots els iranís, ja tenia el suport de la comunitat internacional. I per a Shirin Ebadi, que ja ha rebut centenars de peticions per part de ciutadans del carrer i de les forces progressistes per a què es presenti com a candidata a les properes eleccions presidencials, sembla que aquest era l'esglaó desitjat. Però Ebadi, una vegada guanyat el premi, ha afirmat en diverses conferències que està a favor de la República Islàmica i d'un govern teocràtic. I d'aquesta manera ha posat punt i final, en un parell de dies, a la il·lusió de gent sensata i ingènua que havia començat a somniar amb la llibertat, la igualtat entre l'home i la dona, i la democràcia. Mentre el debat polític a Iran gira

entorn la separació de la religió de l'Estat, Ebadi segueix promovent una nova interpretació de la llei islàmica que estigui en harmonia amb els drets humans vitals com són la democràcia, la igualtat davant la llei, la llibertat religiosa i la llibertat d'expressió.

Camí recorregut i fracassat pel seu president reformista Mohammad Jatami, on el seu resultat no ha estat un altre que demostrar, per enèsima vegada, la impossibilitat d'unir la teocràcia amb la democràcia.

Un fet que no li treu mèrit a Shirin Ebadi, que igual que milers d'homes i dones, com la doctora Maryam Firuz -que malgrat els seus 93 anys i després d'estar 15 anys a la presó, segueix estant sota arrest domiciliari- han hagut de jugar-se la vida dia a dia per impedir que les autoritats del règim islàmic aconsegueixin talibantzar Iran. ■

* *Periodista iraniana*

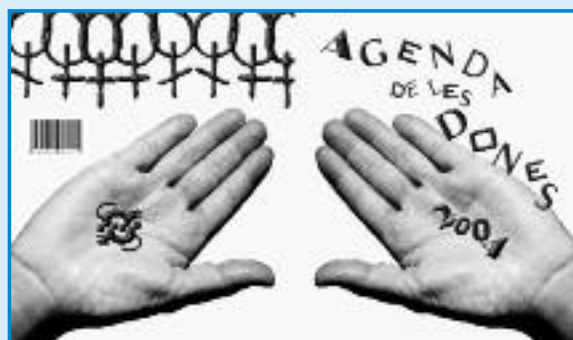
Shirin Ebadi (Iran 1947), Llicenciada en Dret a la Facultat de Lleis de la Universitat de Teheran (1969), Jutge de l'Audiència Nacional (1975-79), el 1979, amb la Revolució i la instal·lació d'un règim teocràtic, abandona el seu càrrec per a conformar-se amb les tasques d'advocada. El 1994 participa a la fundació de la Societat per Protegir els Drets dels Nens d'Iran. Guanya el premi *Human Rights Watch* 1996, atorgat per l'organització defensora dels drets humans. El 2000 accepta defensar a familiars d'escriptors i intel·lectuals víctimes d'assassinats entre 1998 i 1999. El 27 de juny de 2000 és empresonada, acusada de "perturbar l'opinió pública" i el 2001 rep el guardó Rafto de l'organització noruega *Human Rights Prize*. Avui dia exerceix d'advocada alhora que imparteix classes a la Universitat de Teheran.

La revista dedicada a les dones dissenyadores es va presentar el 17 d'octubre al Col·legi de Periodistes, amb presència d'un nombrós públic de professionals del disseny i de periodistes, que van escoltar les paraules de **Pilar Villuendas**, dissenyadora i directora de l'Associació de Dissenyadors Professionals, que va parlar de la dificultat en la que es troben les joves dissenyadores per inserir-se professionalment, a continuació **Isabel Campi**, historiadora del disseny, va parlar de la càrrega de gènere que la cultura atorga als objectes i de la responsabilitat que en la socialització de les persones té el disseny. Van estar presentades per **Elvira Altés**, coordinadora de la revista, que va fer un breu recorregut per les distintes professions a les que s'ha dedicat el dossier central de la revista en els seus tres anys d'existència. Va cloure l'acte la presidenta de l'Institut Català de la Dona, **Joana Ortega**.

Primer Servei d'Acollida a Treballadores Sexuals

El passat mes d'octubre obria les seves portes el SATSI o **Servei d'Acollida a Treballadores Sexuals Immigrants i Autòctones** per iniciativa de Licit, Línia d'Investigació i Cooperació amb Immigrants Treballadores Sexuals i en el marc del projecte europeu Daphne. Situat al carrer Sant Salvador núm. 22 de Barcelona, el **SATSI** ofereix atenció legal/jurídica, psicològica i social i preveu, en alguns casos, la posterior derivació de la usuària cap a d'altres àrees internes o serveis externs de la institució, tractant sempre la problemàtica de les dones usuàries de forma integral, tot afavorint la seva autonomia de decisió i la seva participació en el procés. A banda d'una àrea específica d'Elaboració d'Estratègies d'Autonomia amb la participació de les dones en tallers, en el marc del **SATSI**, s'ha posat en marxa un **Observatori de les Violències** on s'estudia i analitza les violències exercides sobre les dones immigrants i treballadores sexuals immigrants i autòctones, així com les seves estratègies per fer-hi front. El Servei atén de dimarts a dijous en horaris de matí, preferentment amb cita prèvia als telèfons: 93 443 20 56 i 669 544 148. Més informació: licit8@yahoo.es

L'**Agenda de les Dones** de Les Pumes 2004 segueix en la seva línia de mostrar treballs de dones artistes al començament de cada mes. En aquests temps de guerres, recorda a les Premis Nobel de la Pau. Hi trobareu, com sempre, dones de tot el món, de la nostra transició, inventores, escriptores, filòsofes... adobades amb un to reivindicatiu i felí: *ensenyar les dents sense parar de riure*.

Centre d'atenció, informació i documentació

L'**Institut Català de la Dona (ICD)** obre un nou equipament de serveis per a dones, el **Centre d'atenció, informació i documentació**, per facilitar el coneixement, l'accés i la consulta dels serveis d'atenció al públic, que ofereix l'Institut Català de la Dona. Amb l'obertura del centre, l'ICD incorpora un punt d'informació sociolaboral que prestarà serveis específics a favor de les dones. L'espai també acull l'oficina d'informació de l'Institut Català de la Dona a Barcelona, que ofereix atenció personalitzada en matèria sanitària, laboral, jurídica o de violència de gènere, entre altres. Altres serveis, com el d'informació jurídica, que orienta sobre temes com separacions, custòdies d'infants, agressions sexuals o violència, i el d'atenció i orientació psicològica es traslladaran progressivament al nou equipament, així com el Centre de documentació de l'ICD. L'adreça és al carrer Pintor Fortuny 21 de Barcelona. Per a més informació, trucar al **93 317 92 91**.

CIMERA MUNDIAL

Del 10 al 12 de desembre se celebrarà la primera fase de la **Cimera Mundial de la Societat de la Informació**, a Ginebra (Suïssa). Aquesta trobada està organitzada per Nacions Unides i en ella està prevista la participació de diversos caps d'estat i de Govern, així com la participació de diverses dones. Amb aquesta convocatòria, Nacions Unides impulsa un debat imprescindible. Ja en l'any 1995, a la Cimera Mundial de la Dona celebrada a Beijing, es va plantejar per primera vegada en un fòrum important la importància de la comunicació com a eina fonamental per al desenvolupament social i com a eina important per a les dones i la seva lluita per la igualtat dels drets. La Cimera tindrà una segona fase prevista per a l'any 2005, a Tunísia. Cimera Mundial de la Societat de la Informació 10-12 desembre de 2003 Ginebra (Suïssa) Més infromació: www.geneva2003.org

- Em subscribo a la revista *Dones* pels quatre números de l'any 2003 per l'import total de 8 €
- M'interessa l'oferta especial dels primers deu números de la revista *Dones* per un import de 20 €
- Autoritzo a l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya perquè carregui al meu compte o llibreta l'import:
- la subscripció anual 8 € dels 10 primers números 20 €

Ens podeu tornar aquesta butlleta per correu postal,
per fax al **93 317 83 86**
o bé per correu electrònic: **adpc@adpc.cc**

Forma de pagament mitjançant rebut domiciliat al meu compte
número _____
del banc o caixa _____

Nom _____
Cognoms _____
Adreça _____
Població _____ Codi postal _____
Telèfon _____
Adreça electrònica _____

La revista ha fet
3 anys
Subscriu-te!

Aquesta publicació ha rebut el suport de:

